

STANISLAV KOSTKA NEUMANN

LÁSKA

OBSAH

Prolog

1 Jediná věc 1925–1927

Lahodným vánkem je mi pokojný tvůj krok

Jak je to pitomé, když odvahy již není

Když o pěti ráno vyskočím

Když dneska ráno mimochodem

Balada

Wagons-lits

Ty nevíš ještě, jak se někdy řítí

Motýl mi sedl na ruku

Úsměv svých zoubků jsi mi darovala

Jednou zrána, když jsi četla

Proč se ti nelíbí Veliký Dug

Březen

Náměsíčník

Mardi gras

Fred

Má touho bláznivá, mé odříkání věčné

V zlatých a stříbrných strunách

Pták ještě zpívá. Květů všude plno

Bloudím lesy. V duchu s tebou

O půl šesté ráno podle zahrad

Tuším již, co nechceš říci

Jsi stále se mnou, třeba daleko jsi

Již soumrak houstne nad poli a lesy

Rok chudého na slunci
Touha má brázdí Tichý oceán
Máš-li velkou touhu, co se může státi
Rozmluva
Do okna jsem se posadil celý
Kdyby mi bylo 30 let
V severní louži k holému břehu
Jiný rozhovor
Podzimní den zesmutnělý
Vzpomínám si, vzpomínám
Koráby starostí a hoří
Lidé si kupují pečené kaštany
Touhy chud'asů jsou krásné
Modlitba
Ó světlo, světlo, jak ti vděčen jsem
Má radost z květiny, jež sladce voní
Žhavý oblak zlatý po mém nebi pluje
2 Žal 1928–1930
Magnolie
Ó Pomono mé jeseně
Stříbrná hvězdo na nebi
Pět let jsem ti věrně sloužil
Na tvrdé lavici tvrdě natažen
Zlatý oblak odplul v neshledanou
Profil bledý
V oblacích a mračnech
Když chlap je samý pláč
Za Majakovským
Nepláči pro ženu
Prý vraždíme, co milujeme
Odkvetlo stéblo tonoucího
Balvan v sobě nosím
V bludném kruhu utrpení
Nic na cestu již nezbylo

Chtěl bych mít boha, abych proklínal
Zbledl mi svět jak hvězdnatá noc k ránu
Jak teskno stromu košatému kdysi
Bludička dobrá nebo zlá
Řekněte jí, až ji potkáte
Ta neděle krásná mě zmučila
Jsi z prutů zlatých a stříbrných
Srdce mi zarostlo kartouzky
Stavěl jsem pomník nejkrásnější
Své přátelství mně zachovalas
Líbám-li ti měkkou ruku
Teď o samotě někdy se mi zazdá
Měj se dobře v domovině
Víš o mně všechno, znáš i mou lásku
Pavouci smutku hlídají mě
Fotografie
Dvacátá třetí na věži kdes bije
Unavené konvalinky
Palma
Když mezi láskou a sudbou svou
V otevřené rány žalu
3 Srdcová dáma 1930–1932
Pro jednu ženu
Zas bledá růže sametová
Kdyby má bolest byla jen
Ach, pojedeš-li v neděli
Tré neděl. Vteřina a přece věčnost
Teď chtěl bych všechno vzpomínání
M. & M.
Svět je už jediné hnízdo vosí
Mrazivý víchř událostí
Slavík na střeše mrakodrapu
Probudil jsem se ve čtyři ráno
Kytičku jahod na rty přitiskla mi

Starému námořníku
Na splavu mi bílá voda
Pomalů, den ze dne a rok po roce
Polemičky
Píseň trampova
Reminiscence
Netrhej roušku mezi námi
Slyšeli jste tu píseň
Nad tvýma zavřenýma očima
Máš ráda měsíc, když se dívá
Po prvé ve svém životě celém
Co bych byl bez tebe
Kdybys byla z mramoru
Březnové slunce už by hráti chtělo
Nevěř srdci, je to zrádný sval
Navždy nám, navždy odkvetlo jaro
Srdcová dáma
Z pozůstalosti 1925–1947
Schovávej ty veršičky mé
K půlnoci je. Vlák je smutný
Ó drahá, mně již někdy nestačí
A říkávám si denně
Kolika básníkům vdechl jsem do mozku
Písnička jako z Jindřicha Heina
Snad je to jen mé zdání
To víš, jsou vzpomínky
Jen jedno jaro v životě jsem ztratil
Hovor o světluškách
Básničku k svátku chceš, má sladká ženo?
Samoto tichá...
Odejdeš-li...
Píseň
Se srdcem
Ochromen nemocí, připoután k loži

Prolog

*Snad šel jsi parkem. Ptáci zpívali,
a bylo tiché, pokojné ráno.*

*Klidně tvé myšlenky na svět se dívaly,
a všechno zdálo se spořádáno.*

*Snad šel jsi parkem. A snad pojednou
jinak se věci pousmály.*

*Jako když na větev před oknem usednou
nějací vzácní ptáci z dáli.*

*Anebo stalo se něco jiného,
když parkem šel jsi, ulicí, domem,
něco jen pro tebe viditelného,
však bouřícího bleskem a hromem.*

*A šel jsi parkem. Jak jindy napohled,
jen hlava, hlava se podivně točí.
Po duze vysoko v jiný kráčíš svět,
cos opilého ti svítí z očí.*

*A zase parkem jdeš, domovem, ulicí:
jak sen to bylo, leč pravdivější.
Znamenán ranou proměňující,
cizincem vracíš se na svět zdejší.*

*Jak živá touha smutně vrávoráš
cizincem hledícím do daleka.
Lhostejno, které jméno tomu dáš.
Například: Amazonská řeka.*

1

Jediná věc

1925–1927

Lahodným vánkem je mi pokojný tvůj krok

Lahodným vánkem je mi pokojný tvůj krok
i všecka tvoje prostá a líbezná gesta,
domovem ptačím hrud' tvá, klín tvůj i bok.
Kolika rytmy stříbrně zvonících slok
ozývá se tvá dívčí, zvidavá cesta!

Bojácně mimo tvou bytost zavřenou chodím,
unavené své srdce k svatému obrázku vodím
děťátka velkého, na které číhá svět.

Šílený svět a šílené město, tajemství let.
Titěrné? Bolestné? Laskavé? Nevím.
A ani myšlenky tvé jedné neobjevím,
spolu když sedíme, a štíhlé prsty tvé
tancují nad strojem své tance námezdné...
Nadarmo, jarní zahrado, ve snách tebou bloudím
a z prasklé loutny své dětinské písni loudím.

Jak je to pitomé, když odvahy již není

Jak je to pitomé, když odvahy již není
tě prostě políbit na jizvu růžovou,
kterou ti na krku úslužnou rukou svou
odhalil vídeňský holič, člověk, toť poblouzení.
Motýlem býti, přiletěl bych a sed
na tenhle květ.

Na tenhle květ? Nikoli: místečko malé
na velkém květu sličném a tajemném,
jenž ke mně večer chodí tichým snem,
tvůj sladký bubikopf, ve chvíli nenadálé,
a s ním ty oči tvé, v nichž hnědá milost plá.
Laskavá? Zlá?

Nač ti to povídám? Člověk je poblouzení,
a senzibilita mu tančí na vlásku.
V tom cizím městě zkrásněla jsi pro lásku,
a tak mám recidivu básníkovy snění.
Hlouposti, řekni, probodni mě hnědým pohledem.
Co s tím snem?

Když o pěti ráno vyskočím

Když o pěti ráno vyskočím
v studené temno jitra,
vodotrysk něžné radosti
zpívá mi v bazénu nitra.

Když ráno pak vcházíš do dveří,
v každíčkém nervu to cítím,
sedím však jako byrokrat
nad hromobitím.

A když pak stojím před tebou,
nic nedovedu ti říci:
pro tebe slova jsou chudá a hrubá,
má kněžno bledolící.

Mám strach, že přelud rozbiji,
když hlasitěji jen hlesnu...
A myslím, že brzy auto mě přejede,
protože chodím jak ve snu.

Když dneska ráno mimochodem

Když dneska ráno mimochodem

jsme dívali se na obrázky,
na neuralgickém mém spánku,
z kterého civí smutné vrásky,

tvá kadeř chvilku tančila mi,
a já se v nitru chvěl jak dítě,
jež do ohně by rádo sáhlo
a netroufá si... Tak rád skrytě

svou hlavu byl bych ke tvé přitisk,
do chladícího vánku čelo,
jen na okamžik, na okamžik,
by vše, co bolí, dobolelo.

Však toho hrdinství! Já bál se,
že hlavou uhneš, hořkost zbude...
Vždyť takhle aspoň na tom spánku
tvá kadeř dosud... se mnou... všude!

Balada

Všel poutník v město starobylé,
běda mu,
všel poutník v město starobylé,
běda mu,
tu před paláci kvetly sny
a rudé růže nad trny,
běda mu, běda mu, běda.

Byl poutník prachem silnic bílý,
běda mu,
byl poutník prachem silnic bílý,
běda mu,
tu jednu růži sklonil k rtům —

však bodl se a vzbudil šum,
běda mu, běda mu, běda.

Tu kdosi děl a přísně hleděl,
běda ti,
tu kdosi děl a přísně hleděl,
běda ti:

Cizince smělý, odkud jdeš,
že růže nám tu trhat chceš?
běda ti, běda ti, běda.

Já z dálky kráčím, odpověděl,
běda mi,
já z dálky kráčím, odpověděl,
běda mi,
tam všickni lidé krásně sní
a růže voní bez trní,
běda mi, běda mi, běda.

Já zabloudil a hledám cestu,
běda mi,
já zabloudil a hledám cestu,
běda mi,
chci v rodný kraj se vrátit jen,
kde není cizincem tvůj sen,
běda mi, běda mi, běda.

Nechtěl jsem utrhnout květ městu,
běda mi,
nechtěl jsem utrhnout květ městu,
běda mi,
já mněl jen, že jej sklonit smím,
by zavoněl mi v sen, jež s ním,
běda mi, běda mi, běda.

Wagons-lits

Dokud jsi mlád, ach, mlád, ach, mlád,
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits,
svět zkvétá sladce všemi snad,
jachtami, tropy, hotely,
ženami pletí všech a vnad,
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits.

A letí mládí, šílenec,
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits,
byls básník a byls milenec,
cos žili jste a viděli,
v vzpomínce sládné hořká věc,
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits.

Vzpomínka zlatí skutečnost,
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits,
i v pivnici, kdes denní host,
v maloměst'ácké posteli.
Spokojen hryžeš holou kost,
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits.

Však běda ti, když náhle zříš
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits,
jak z mdloby když se probudíš:
den hluboce je zardělý,
a v noc ti plane Jižní kříž,
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits.

Snadno sis dával malý cíl,
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits,
cos, bloude, z mládí učinil?
Oči — snad pozdě prozřely.
Pohřebních vozů zpívá kvil:
wagons-lits, wagons-lits, wagons-lits.

Ty nevíš ještě, jak se někdy řítí

Ty nevíš ještě, jak se někdy řítí
nám v bezedno čas.

Ty nevíš ještě, jak nám život někdy
pod rukou mizí.

Smrti se nebojím, vždyť život jindy
i bolí tak,
že tuhle dovolenou uvítal bych
s úsměvným klidem.

Však na světě je tolik strašné krásy,
jíž se ti chce,
a tolik štěstí, které rozkvétá jen
ve vzácné chvíli,

že taká vteřina, když propaseš ji
a provždycky,
je oloupením bytosti tvé celé,
života tvého.

Života, který pro chudé a dobré
je krátký tak,
neb na každou jim krůpěj štěstí, krásy
čekati dlouho.

Rozumíš, strome? Jak se nyní
řítí mně v bezdno čas
a jak mi stále znova život nyní
pod rukou mizí?

Vždyť z tebe jen mě ovívá dech štěstí
a života,
vždyť tys jen krása, kterou nyní chápu,
vyznávám, hltám.

A uvaž teď, co dnů a hodin ztrácím,
když nemám tě

ni na dosah svých úpěnlivých očí,
spálených můrek.

A uvaž jen, co dnů a hodin ztrácím,
jež z hlouposti
snad sám si mařím, žebrák příliš plachý
u tvého prahu!

Motýl mi sedl na ruku

Motýl mi sedl na ruku
a pták mi po boku skáče.
Kdybych jen věděl, motýle,
kdybych jen věděl, ty ptáče,
že nejsem pouhou příhodou
uprostřed vašeho kraje,
ale že horký paprsek lásky,
jež ve mně zraje,
pronikl vaší bytostí
a hřeje, hřeje vás v nitru.
Jak milionář bych vracel se
a silen strojil se k jitru.

Úsměv svých zoubků

jsi mi darovala

Úsměv svých zoubků jsi mi darovala,
úsměv tvých zoubků stále se mnou teď.
Ať cokoliv s tvým obrázkem si říkám,
ten sladký úsměv — tvoje odpověď.
Na radost, vděčnost, na touhu i žal můj
mně stejně svitne, stejně odvěti —

a bude jednou k zešílení stejný,
až vzdušný zámek můj se rozletí.

Zaň však i za ta příští svoje muka
jak jaru strom chci květem děkovat.
Zač stál by život, kdyby pro žal příští
to nejkrásnější bál se míti rád.

Jednou zrána, když jsi četla

Jednou zrána, když jsi četla,
skloněna jsouc nad stolkem,
a pro pohled můj jsi kvetla,
tropů květ, jenž spadl sem,

pohledem svým mimochodem
políbil jsem výstřih tvůj —
ale již tu se svým svodem,
šeptaje mi drze: Stůj!

Eros všudypřítomný byl,
rošťák malý... Kdo za to?
K podlaze mě, myslím, přibíl.
Tohle je mu nad zlato.

Nehněvej se. V říze režné
sklopen nechodí můj zrak.
Dokořán zřel dveře něžné,
vešel tedy, tiše tak...

Dítě sladké! Svět se líbil,
tančil svět se zrakem mým.
Dítě sladké!... A já slíbil,
že to na něj nepovím!...

Proč se ti nelíbí Veliký Dug

Proč se ti nelíbí Veliký Dug?

Tys plachá, on je akrobatika, smělost a hluk.

A přece chtěl bych jeho náruč míti

a pak tě do náruče uchopiti,

a chtěl bych zuby jeho,

bych prokousal se s tebou do světa širokého,

má lásko.

Tu bychom také Bagdad si vybrali,

na jednu pohádku z Tisíce a jedné noci si zahráli.

Ta naše akrobatika byla by ovšem něžná.

Pak bychom navštívili pole sněžná

a vůbec všech pět světa dílů

a skončili bychom antikou na ostrově Milu...

Ty jeho svaly a zuby mít

a za umění moci dát si takhle zaplatit:

to by nám zazněl světa zvon,

orient-expres, transatlantik, auto a avion,

má lásko.

Chudáci takhle často sní.

Ostatně, ve skutečnosti nejsme tak neskromní.

Stačila by nám svatební bez svatby cesta

do některého hodně jižního města

a sladký pocit, že jsme na svobodě.

Nesměli bychom míti však daleko k Veliké vodě.

Znám jednu košatou smokvoň na Adrii,

samota je to, mořské vlny nedaleko bijí.

Po noci vlahé měli bychom krásné jitřní vteřiny,

nad kukuřičným polem zpívaly by nám modré hlubiny.

Vyspalí, jasní, odpočatí šli bychom krajinou,

ruka by voněla mi zvláštní květinou,

má lásko.

Březen

Dnes ráno venku na nádraží
omládly nárazy, sykoty, hvizdy,
poněvadž v zahradě kos ladil flétnu,
a lokomotivy vzpomněly si na veselé jízdy.

V zahradě všecko chvělo se očekáváním,
a u domovníka ve vile Růženka
školačka, řešíc dělnickou hádanku,
tu místo Revoluce napsala Sněženka.

Buclatá Andula, služka ve vile,
nakoupit plujíc, jako kadidelnicemi
na počest jara houpala koulemi přídy
a rozesmála se plachtami všemi.

Ó srdce! Všecko zkrásní prastarým úsměvem.
Však nezapláčeš nakonec přece,
jak plavec, jenž Tahiti navštívil
a se syfilidou vrací se k severní řece?

Náměsíčník

— Nekliden věčně a nespokojen,
se všemi věcmi nitkou jen spojen,
od pevného vždy znova se trháš,
za tím, co plyne, se v neznámo vrháš,
udiven, dojat i nenávisti pln,
hostem jsi u každé stanice —
kde cíl tvých nepokojných vln?
— Spadl jsem, pane, z měsíce.

— Teď přitažlivost však země tě drží,
unášen života našeho strží,
nemůžeš uniknout zákonu jeho,
osudu člověka pozemského,

zatoužíš po klidu, přístavu, ztišení,
spokojen s příštím všedním dnem;
neslyšíš v srdci písňě smíření?

— Jsem fascinován, pane, snem!

Přišel jsem, pane, z jiného světa,
kde ctnost a krása svobodně zkvétá
k vyššímu životu, v čistším slohu
bez pověr, předsudků, tyranů, bohů,
mozek a srdce společně jdou,
zarmoutí možná, leč neničí —
nezapomenu na zemi blaženou!

— Však neuživíš se tesknicí.

— A přece živ jsem tu snem a touhou,
nesmířen znova vždy na cestu dlouhou
vydám se za nimi, tápu a žízním,
jedinou žádostí vzplanu a vyzním,
po hřebenech a po římsách
vysoko kráčím a výše zřím,
po zlatém souzvuku do strun jsem sáh...

— Však pro svůj život utrácíš rým.

— Přece však jest a přece mi zpívá,
když bledá tvář na mě z dálky se dívá
a somnambulní vidina sladká
k vyššímu světu otvírá vrátka,
na dosah ruky je, málo chybí jen,
bych propast překročil, u cíle byl...

— A vezmou-li ti poslední sen?

— Zřítím se na dlažbu, zbaven sil!

Mardi gras

Hospoda malá, soudruzi,
pivo s čepicí,
sentimentální písnička
o bílé silnici.

Vesnický jazzband řinčí,
maškary kolují,
to se dnes proletáři
prostě tu radují.

To chudí lidé bezzubí
hrají si na tygra.
Také jsem oslavil tu
svůj mardi gras.

Abychom zapomněli,
tu sešli jsme se dnes.
Abychom zapomněli
na bídu, žaly, děs.

Ty muže upracované
bakchický sen jal,
pravěké svobody dozvuk
v krvi jim zazpíval.

Ty ženy umořené
s bledými děťátky
těšily se dnes na rej
jak na pohřeb a na svátky.

Také jsem přišel zapít
pochybným pivem cos.
Jazzband mi řinčel.
Anebo první kos?...

K půlnoci přišlas, zjevení,
touho má daleká.

V tmě naslouchali jsme spolu
v dálku, jež haleká.

Fred

Po všech mořích křížem krážem
proplavil své mládí Fred,
ve všech zemích vedry, mrazem
spaloval si srdce květ.

Vedry zhnědl, vyschl, zvětral,
mrazem zkřehl, popukal —
na spálených květech srdce
znova květ mu rozkvétal.

Ve všech barech hasil žízeň,
srdce nehasil však,
zpívalo tu věčnou píseň,
v drsném lese něžný pták.

Píseň snu a píseň touhy srdcí
spadlých z měsíce...
Znova po mořích Fred bloudí,
znova prázdní sklenice.

Pije, tančí, rve se, líbá,
uniká mu lidský věk —
v srdci však mu stále zpívá,
ze srdce naň stále zírá
svatý obrázek.

**Má touho bláznivá,
mé odříkání věčné**

Má touho bláznivá, mé odříkání věčné,
má tichá radosti, mé hoře nekonečné,
můj sladký osude, jenž ničíš teď mé dny —
jak život líbezným, že milovat tě musím,
jak život ukrutným, že láskou svou se dusím
a — jednou zašlápnu snad jako květ své sny!

Nepřijde jednou den, snad za nejbližším rohem
mně zmizíš navždycky a nedáš mi ni sbohem,
bych nepochyboval, že bylo vše jen snem?
Či všednost nějaká mi tvrdě připomene,
že z jiných světů jsou mé zámky povětrné,
že nemám báseň plést si s denním životem?

Má básni poslední, to bude konec všemu,
co v srdci zvonilo ke slunci vznešenému,
co krvi dávalo ten její žár a lesk...

Kéž zahřměl by pak svět již, rudý oblak stanul
nad zkřehlým životem, bych ještě jednou vzplanul
a na dlažbě dal zabít srdce svého stesk!

V zlatých a stříbrných strunách

V zlatých a stříbrných strunách
mé city potichu hrají
a na zasněných dunách
pak v úplňku usínají.

A procitají vždy znova
před západem luny
a sáhnou na stejná slova
v zlaté a stříbrné struny.

Z dob zašlých však píseň to není,
neželi minulých sněhů,
v snění a roztoužení
moderní zpívá něhu.

Moderní něhu z hlubin
bolestných zkušeností,
slzami broušený rubín,
rozkvetlý na moudrosti.

Pták ještě zpívá. Květů všude plno

Pták ještě zpívá. Květů všude plno.
Strašlivým proudem jaro rozlévá se,
a nedosažitelné pro mě, plyne
šílenou rychlostí a zmizí zase

mimo mne plynouc, předem jsem je ztratil,
oslepen, zlomen, spoután náměsíčně,
vše pronikajíc, nepronikne oblak,
jímž celý zahalen jsem ustavičně.

Což ptačí písně, za nimiž jsem chodil
s pokojnou myslí do hájů a lesů,
proniknout mohou k srdci, které plno
jediné touhy, jediného děsu?

Jak něha květů půvabem svým křehkým
okouzlit senzibilitu mou může,
když tvoje něha vražedná ji svírá
a pěstuje v ní krvavé své růže?

Zřím zeleň rostoucí, leč jako plátno,
na kterém ve dne v noci zjevuje se
postava tvoje, vzdálená i blízká,
po lukách prochází se, bloudí v lese.

Ó všudypřítomná, ó sladkohořká
ty loupežnice krutá, jak je smutné
to jaro, které pohádkou být mohlo!
A marně ptám se, je-li to tak nutné.

A marně sobě, tobě vyčítávám,
nic nevěda než to, že miluji tě,
že všude vidím tě a ve všem slyším,
ty sladká ženo a ty strašné dítě!

Bloudím lesy. V duchu s tebou

Bloudím lesy. V duchu s tebou. Vyprávět
slyším všechny ptáky kolem o lásce a trudu.
Kukačka mi prorokuje mnoho let.
Ale já jen myslím na ta, která s tebou budu.

Bloudím lesy s polibkem tvým, plachým snem,
jenž by se tu proměnit dal v sladkou mdlobu dlouhou.
Ale není naším denním údělem
panská volnost bohatých, již netrápí se touhou.

Chudí, spoutaní, jen rychle ukradnout
smíme někdy vzácnou chvílku radosti a blaha.
Lidé pracující nejvíc mají pout.
Milence však pro ta pouta nejvíc bolí hlava.

Přes to všecko, drahá, na paměti měj,
my že svému osudu i sami trochu chceme.
Za to platíme, že nejsme na prodej.
Tak jen prací svobod svých si někdy dobudeme.

To zní trochu čítankově, drahá, vím.
Ale věř i, že bych raděj letěl s tebou světem,
k jeho krásám hledal pro tě slavný rým,
ve tvých očích zřel již radost planout jasným vznětem.

Zvítězíme? Ustoupíme? Prohráme?
Chtěl bych tě tu. Spolu bychom rozhráli snad ledy.
Láskou také křídla sobě dáváme.
Chtěl bych se statečnou ženou vzlétnout naposledy.

O půl šesté ráno podle zahrad

O půl šesté ráno podle zahrad
znova s tebou v duchu hovořím
po těch pěti nočních hodinách, jež
zpoza probděl jsem — a pouze vím,
že jsem s tvými řadry na rtech spal,
rukama tě celou miloval.

Všecky myšlenky mé, všecky nervy
dávno, drahá, víš, že ty jen máš,
ale teď i krev mou, celé tělo
těžkým vínem bouříš, napínáš:
Strome sladký, rovna nemoci
je má touha po tvém ovoci.

Tuším již, co nechceš říci

Tuším již, co nechceš říci.
Odstín hlasu, pohybů tvých
včera mi to prozradil.
Mlčelivá, přece mluvíš.
Hrdá, osudu se koříš.
Klidná — nejsi klidná již!
Vím už: nevysměješ se mi.
Vím už: políček mi nedáš.
Bouře v nitru tvém se strhla.
Chvěji se.

S lehkým srdcem, s lehkou myslí
mohlas pohrání si se mnou.
Mohlas přijmouti mě z nudy
za tenora hrdinského.
Mohlas číslu studenými
vteřiny mi odměřovat.
Čistší jsi.

Loukou kráčím. Tolik kvítí!
Náhle jedno nade všechny!
Vím již, co mě k tobě táhne.
Odpusť mi, že do kostela
vešel jsem já nehodný.

Plesnivý sup ze strmých skal,
v mnoha klecích krotl jsem již.
Ale na nic nezapomněl,
co se děje ve výšinách,
co se děje v propastech.

Jako kněžka Aštarothy
po chrámových stupních stoupáš.
Jako svatá mučednice
sestupuješ do arény.
Chvěji se.

Hrdá jsi jak štíhlá palma
nad arabskou studní jasnou.
Tichá jsi jak velbloudice
hroužící se v dlouhé písky.
Sladká jsi jak modré jitro
nad saharskou oázou.

Ale dovedeš být také,
hrdá, tichá, sladká ženo,
s hlavou v bouři dovedeš být
statečnou?!

Jsi stále se mnou, třeba daleko jsi

Jsi stále se mnou, třeba daleko jsi,
jsi stále se mnou, i když nechceš být,
a ničemu, co chtěl bych s tebou činit,
nemůžeš zabránit.

Ó, nemysli, že to nic neznamená,
že sny a představy jsou pouhý dým;
v mém mozku divokém a horké krvi
jsi mou a já jsem tvým.

Znáš antický ten příběh o básníku,
jenž marně krásnou hetéru měl rád
a nakonec, když sama přišla k němu,
ji nemoh milovat?

Vždyť ženu tu měl ve snu čarokrásném,
jenž mu ji celou vydal na pospas,
a v milování větším skutečnosti
mu plamen lásky zhas.

Já nejsem ovšem Řek, a moje láska
má iluze a něhu moderní,
a sny mé o tobě jsou přes vše křehké
jak zvonek podzimní.

A tys jen dívka dobře vychovaná,
jež zvědavě se dívá do světa —
to není běsů fyzických květ rudý,
jenž nám tu rozkvétá.

Nemysli však, že platonskou má láska
a ve snách mých žes pouhý plachý stín:
své dlaně kladu na tvé něžné boky,
svou hlavu v sladký klín.

Před mramorem tvým po celou noc klečím
a jitřně zardělý jej v rukou mám,

a modlitbou mou polibky jsou moje,
jimiž jej pokrývám.

**Již soumrak houstne
nad poli a lesy**

Již soumrak houstne nad poli a lesy,
za chvíli ztichne poslední zpěv ptačí.
Z okna se dívám do krajiny prosté.
Pojď bažantnicí se mnou do Podmračí!

To pěkná cesta je. A naposledy
jsem s lehkým srdcem ještě chodil po ní.
Pojď, drozd nám zahrá ještě na svou flétnu
a okraj lesa fialkami voní.

Pojď, všudypřítomná! V tom zešeření
na bílé silnici a v tichém kraji
snad rozpovídám se, a s čistým srdcem
projdeme zvolna rašícími háji.

Chtěl bych ti tolik krásných věcí říci,
o věcech velikých ti vypravovat.
Chtěl bych tvou mysl jako velké dítě
na kolenou své zkušenosti chovat.

A směle, vesele tvé krásné touze
kus energie, víry, směru dáti
a vštípit ti, že na svobodu nikdo
čekati nesmí, nýbrž si ji brátí...

Již soumrak houstne nad poli a lesy.
Z okna se dívám do krajiny prosté.
Jsi u mne jako vždy, a jako vždycky
mé břímě stesku roste, roste, roste...

jak v houšti bledý květ, jenž slunce vidí
jen skulinami ve vysokém doubí
a iluzí pln čeká, čeká, čeká:
Se slunkem svým se nikdy nezasnoubí?

Rok chudého na slunci

1

Kráčí-li se mnou po městě
paprsek prosincový,
podoběn zdá se nevěstě;
já snad ženichovi.

Svatba však ještě daleka,
jsme oba lidé chudí,
vánice jindy haleká,
a věci kolem studí.

S pokorou, která zahřeje,
se k nevěstě své tisknu,
a když se krásně zasměje,
ze srdce si výsknu.

2

Paprsek jde-li lednový
po bílé třídě se mnou,
kdože tu něhu vypoví
křišťálovou a jemnou.

Po diamantech cupeme,
veselé jsme děti.

Nežli však město přejdeme,
paprsek domů letí.

Ohlízím se a zastavím,
naposled rukou kynu.

Mé srdce ztrácí zlatý rým,
slunečnou domovinu.

3

V únoru zřídka spolu jsme,
je smuten, přísný, bledý,
třebaže spolu hledíme
na pukající ledy.

Mrzutě krabí uličky
umouněné tváře.
Stesk zahaluje zorničky
nevěstě z bledé záře.

Čím bledší je však, smutnější,
tím více toužím po ní.
Aspoň k té bídě vezdejší
pár okřídlených koní!

4

Březnový plachý paprsek
vstříc chodívá mi vratce.
Mdlý cudností i touhou změk,
tulí se ke mně sladce.

Stříbrný vánek mražení
celičkým tělem třese.
Jsme oba láskou raněni
a protahujeme se.

Polibek hoří na retech,
do parku kroky svádím...
Brzy však dochází nám dech,
mlčky jdeme stromořadím.

5

Když přijde duben rozmarný,
a vlajky větru vlají,
můj paprsek je nezdárný,
šibalstvím očka mu hrají.

Paprsků vůbec všude je!
Všecky vykasané!
Lýtka jsou plna naděje,
podpatky umazané.

Já však nevěstu již mám.
Na světě žádná jiná!
By polibek líp chutnal nám,
napíti dám jí vína.

6

V květnu jde s každým člověkem
paprsek po ulici,
a všecka srdce pod sluncem
jsou velcí uličníci.

Příroda volá zhluboka,
vábničku má lstivou;
jdu lesem podle potoka
s nevěstou skotačivou.

Tu chci ji pevně sevřítí,
plaše však unikne mi.
Pták umlkl, květ nesvítí,
sám jdu zas ulicemi.

7

Paprsek sladký červenový
konečně v náruči mám!

Na růžích jeho větvoví
rozkoší znaven dřímám.

Čím svět je kolem s vůněmi,
čím ptačí melodie!
Zlatými pokryt pažemi,
slyším jen krev, jež bije.

Však procitaje ustrnu.
Kolem jsou přísné chlomy:
zlatou a těžkou korunu
postavils na hlavu mi.

8

Paprsku, ženo, múzo niv,
své červencové ruce
roztáhlas jako žhavý div
nad sklizní revoluce.

Nehoden jí a nehoden
tvé rozmyslné lásky,
opouštím vše pro jeden sen,
prohlubující vrásky.

V teplo tvé schoulen hořím snem
o štěstí v širém světě,
jež za horami, za mořem
u dalekých cest kvete.

9

Uhaslo touhy mámení
v srpnovém stínu dubů.
Na těle mám znamení
po vroucnosti tvých zubů.

Teď na tebe jen vzpomínám,
paprsku spalující;

lenivě při tom naslouchám
listnaté hudebnici.

K večeru půjdu za tebou,
u vody naleznu tě.
Zkus ještě zoubků hru tu zlou!
Heč, už to nejde tak krutě!

10

Vlhkostí vilnou voní dnes
kraj, kde jsme šťastni byli.
Dráždivých barev tichý ples
po stráních zahájili.

Teď hýří v hříčkách milostných
paprsek zářijový,
ač způsobů je velmi ctných,
když si pak u mne hoví.

Věděl jsem, že je umělec
v lásce, jež chce být svěží.
Sladký mu přitom ruměnec
od hlavy k patě běží.

11

V říjnu zas v městě scházím se
s paprskem, jenž mi bledne.
Holubi sedí na římse,
na srdce smutek sedne.

Hřbitovu svět se podobá
v ulici postrannější.
Chudší jev městě chudoba,
touhy palčivější.

Plakáty krásně volají
z cestovní kanceláře.

Melancholicky zírají
zorničky z bledé tváře.

12

Paprsek listopadový
po jižní touží zemi,
do louží hledí, cukroví
chroupaje s nadějemi.

Polibek jeho hladí jen,
tak zřídka u mne bývá,
a já jsem bázní nemocen,
že se mi připozdívá.

Jen máme-li den jasný zas,
tu modlíme se spolu:
Osude, otče, pošli nás
k Tichému moři dolů!

Touha má brázdí Tichý oceán

Touha má brázdí Tichý oceán
a zlézá Kordiliéry;
chtěl bych své štěstí prováděti
po moři, vzduchu, pevninách pěti
jak světa pán.

Touha má širá jest jako svět,
střed její silný jak smrt;
kdybych jen věděl, že v tom středu
nenajdu nakonec srdce z ledu
a z vosku květ!

Touha má širá jest jako svět,
a kolem osy krouží též:
kolkolem osy z pravdy i ze snu,

po které vzletím nebo klesnu
a naposled.

**Máš-li velkou touhu,
co se může státí**

Máš-li velkou touhu, co se může státí?
Nejsnadnější věc je, pro ni umíratí.

Nejtěžší je žítí, by se skutkem stala,
na paloučku štěstí ptákem zazpívala.

Ale nejsmutnější, když ji navždy ztratíš.
Vězněm bez naděje do cely se vrátíš.

Rozmluva

— Josefe, moře, moře chci vidět,
vody, lodi, břeh;
jak v temném, chladném skleníku těsném
dochází mi tu dech.

— Marie, moře jsou širošírá,
plavci jsou krásný stav,
chudé však na všecka moře vozí
toliko biograf.

— Josefe, chce se, chce se mi jítí
pestrou východní ulicí;
tady se člověk barev bojí,
světlo je pouhou jepicí.

— Marie, na východě jsou země
plny věcí podivných,
chudý však z obrázků jen špatných
pozná jejich pláč a smích.

— Josefe, chci se na mostě z lian
ptákem houpati
a v tropech vlahým nocím taje
odposlouchati.

— Marie, Marie ze severu,
tropy jedovaté jsou,
chudáci nejvíce z jejich krásy
v knížkách poberou.

— Josefe, aspoň pod sněžkami
pláněmi tedy letěti!
Koně a saně, zvonce a vítr,
růže, růže na pleti!

— Marie, rychlá jízda jásá
jako hosana v kostele,
chudí však nemohou daleko jeti,
chudý má toliko neděle.

— Josefe, tolik tupých očí
všecky krásy světa zří,
a já bych je milovala
a já bych je objímala
láskou mateří.

— Marie, tupé oči nezří,
bohatí nemají naděje;
chudý však zrakem snů svých zírá,
touha mu brány otevírá:
Věř nebo umři!

Do okna jsem se posadil celý

Do okna jsem se posadil celý,
poněvadž noc je tak podivně krásná
jako tvé oči, volání tvoje,
ty moje touhu temná i jasná.

Na lesích mlhy jsou, nad nimi měsíc,
tajemně domky dědinou chodí,
v dáli se leskne Sázavy stužka,
po nebi láska beránky vodí.

A vlažné ticho měkce se vzdouvá
nadějí, snem, jež červen tu vznítí...
Už dlouho jsem štěstí hebké a křehké
tak blízko nepocítil.

Kdyby mi bylo 30 let

Kdyby mi bylo 30 let
a třeba i více,
jen kdyby tak mnoho
mi nebylo:
bláznivým loupežnictvím
zruměnil bych ti líce,
severní slunce změnil,
by se ti líbilo.

Nikdy jsem v životě svém
na osud nenaříkal,
všelicos byl jsem
a všechno rád,
a když jsem tu a tam
za něco pykal,
jal jsem se s uzlíčkem malým
nanovo putovat.

Zle jsem se míval někdy,
dobře nejednou taky,
optimisticky jsem hleděl
na naše slzavé údolí,
tušil jsem slunce

za nejčernějšími mraky,
o každé bolesti věřil,
že jednou dobolí.

A když mi počaly pomalu
šednouti vlasy
a napěchované dni mé
divoce prchati,
míval jsem zářivou oblohu
nad zlátnoucími klasy
v pokojném nitru...
Ó hořká závratí,

kam zmizely věci pokojné
z prostého života mého,
kdo zmatek a hoře náhle mi
do nitra rozesel
a touhu bláhovou?
Kdo do srdce statečného,
jež nikdy nic neželelo,
palčivý zasadil žel?

Nikdy jsem na osud nenaříkal
a nyní přece
s ním pošetile se hašteřím
o těch svých 30 let!
Jak pelichající dravec
mřížemi železné klece
k obloze hledím a s ním:
poslední, královský vzlet!

Kdyby mi bylo 30 let
a třeba i více,
jen kdyby tak mnoho
mi nebylo,
do tvého života slétl bych

jako vlasatice
bez proseb, otázek — ó, já vím
v srdcích by zvonilo!

Srdce by zvonila,
zvonily by světy,
v Marseille by čekala na nás
překrásná loď.

Sbohem buď, severe!
Letíme, nemajíce mety.
A nenapadá nás říci:
V pokušení nás neuvod'.

Hleď, delfini na vlnách tančí
jak v srdcích láska a radost,
na stole paluby slunné
šťěstí je prostřeno.
Uchop jen pevně číši,
jež touze činí zadost,
zatímco vánek z volného moře
hladí ti rameno.

Jak sladko blouzniti,
když pro tě zpěv svůj hudu!
Na tichomořském ostrově
mohl bych stanouti jen,
ořechy kokosové
střásal bych na vlažnou půdu,
aby ti mléko jejich
osvěžovalo sen...

Kdyby mi bylo 30 let
a třeba i více,
jen kdyby tak mnoho
mi nebylo:
motory, kola, plachty,

má sladká holubice,
nestačily by srdci,
jež by se řítilo...

Ztrácejte chrup a hřívu,
rozumem korumpován,
přece však tu a tam ještě
mám odvahu a krev.

A tak si myslím někdy,
tebou jsa opojován
a všude, na každém kroku,
nalézaje tvůj zjev,

že stačilo by snad jediné
statečné gesto tvoje,
jediný ruky tvé stisk,
pohledu tvého vznět,
abych tě odvážným pilotem
unesl, svatá panno,
na jiný svět...

To je však pouhý sen
jak vše, co s tebou žiji,
je to jen z lásky a iluzí
utkaná pohádka,
když z hlubin očí tvých sladkých
úsměvy piji,
čekaje den ze dne věrně
na tato cukrátká.

A moje hoře, toť že vím,
dnes už vím jasně,
že bys mě za svého loupežníka
přijala naposled,
že bys ten sen můj sama
v skutečnost změnila krásně —

kdyby mi bylo asi,
asi tak 30 let...

V severní louži k holému břehu

V severní louži k holému břehu
dvě loďky přivázány jsou.
Oblaka bílá s něhou na svém sněhu
jsou jedinou jim útěchou.

Oblaka bílá příběhnou jak děti,
poselstvím srdce zahřejí;
oblaka bílá do dálky letí,
poskytující naději.

Oblaka bílá, lůžkové vozy,
s tvou touhou ujíždějí v dál...
Dvě loďky se houpají... Vědí bozi,
co osud kde jim uchystal.

Jiný rozhovor

— Kdybych byl svoboden, vzal bych hůl
a všechno svoje do batohu.
Ještě jsem neviděl světa půl!
Ze svého štěstí pouze trochu.
Dveře bych otevřel, šel bych, šel
až k zelenému moři dolů:
růžový keř by rozpučel
na holé stráni mého bolu.

— Kdybys byl svoboden, šel bys, šel,
jak všickni chudásové chodí —
ale ty věru bys nedošel
ni do přístavu velkých lodí.

Svobodu vezmeš si, když ji chceš,
a nohy nechodí ti ztuha,
světa však vezmeš a dobudeš
jen se smělostí dobrodruha.

— Kdybych měl odvahu, shodil bych
kabátek panský, panské zvyky,
do dlaní plivl bych si a dych
a vyrazil bych z republiky,
vsadil bych na práci, sval a krev
poslední groš, na velkou kartu:
vydal by železný světa řev
dolary pro mou krásnou partu.

— Kdybys měl odvahu, v zubech nůž,
konkvistadorů srdce dravé:
šednouce nedohoní již muž,
co mladík prospal v době pravé.
Změklé máš svaly a srdce mdlé,
krev pouze na sny postačí ti:
tělo tvé slabé a usedlé
nemůže svět si podrobiti.

— Kdybych byl mlád, ach, ba pravda, mlád,
neseděl bych tu, nerozprávěl;
v sibiřské Klondyce právě snad
teď zlatokopův stan bych stavěl.
Člověče dobrý, řekni však,
zda vědělo by moje mládí,
co muži vypráví starý vrak,
jejž příboj bije, dráždí, hladí?

— Kdybys byl mlád! Nač ten planý vzdech?
Nevstane mrtvý, leží, leží.
Živému korunu snů však nech,
v ní zpívá ještě život svěží.

Až touhy vyhasnou, zbledne sen,
životu bude odzvoněno:
po věcech sladkých ti zbude jen
vzpomínka šedá, prázdné jméno.

— A hořký zbude-li v srdci žel,
že jedna touha marna byla,
ta, kterou život mi zahořel,
jak v slunci zlatonosná žíla?
Co snu a touhy mi pláten dým,
nač rozkvetly mi klasy plané,
vím-li, že pohádku nezměním
v skutečnost žatvy požehnané?

— Co všechno nechtěl bys, tuláku,
v počasí špatném na rozcestí,
kde bědné plemeno chudáků
nepozná nikdy, co je štěstí!
Byť sil jsi neměl již, nebyl kos,
do srdce nevpust' rezignace:
snad ještě zbývá ti šťastný los
anebo strýček v Americe!

Podzimní den zesmutnělý

Podzimní den zesmutnělý
hasne v mlze lehkých par —
pouze vzpomínkou jsem celý,
když tak chodím po pokoji:
v mysli mé se tiše rojí
podoby tvé sterý tvar.

Vzpomínám a vzpomínám si
na tvých nálad šerosvit,
v dálku s tebou pluji kamsi,

nevím kam a neznám cíle,
tajemné mně přiřklas míle,
je můj osud v tobě skryt.

Dokud slunce věci zlatí,
rozechvívá sladce vzduch,
rozsévač jsem na souvrati,
věřím v žeň a věřím — v štěstí,
jež z dvou srdcí musí zkvéstí,
když se k druhu tulí druh.

Věřím v svazek, jehož tmelem
čistý vznět a moudrý sen,
věřím, že si s jasným čelem
dobudeme na životě
trochu krásy, tepla v psotě,
která otravuje den...

S večerem však pustne země,
teskná přijde hodina,
vzpomínky se rojí ve mně,
smutek s touhou úpěnlivou,
strach, že iluzí vše lživou,
kterou zničí vteřina.

Ó, jak prahnu v také chvíli
po tvé ruce! Ve tvůj klín
v snách se moje hlava chýlí.
A jen spát! By bylo ráno
a v tvých očích něžně psáno,
že vše není pouhý stín!

Vzpomínám si, vzpomínám

Vzpomínám si, vzpomínám
na ten jeden fíkovník.

Modré nebe v srdci mám,
touhu — dík a touhu — dík.

Pohlednice jadranská
na obzoru šuměla.

Nevíš, jak to sladce lká,
kadeří se do běla!

Vzpomínám si, vzpomínám
na tu jednu vlahou noc...

V poušti cihlové se ptám,
co nám přijde na pomoc.

Koráby starostí a hoří

Koráby starostí a hoří
křižují denně po tvém moři,
je vysíláš i přijímáš.

A tenhle provoz samočinný
nečeká ani na pokyny,
do smrti hojnost zboží máš.

Zato však zřídka na své vodě
zříš radostí a štěstí lodě
po mnoha marných nadějích.
Važ si té chvíle, je to svátek,
palubu vyšňoř do Benátek,
sem věnce, hudbu, tanec, smích!

Sem rychle! Radost způsobiti,
můžeš-li, radost zakusiti,
jí neodkládej na zítřek!
Můžeš-li kvěsti, neotálej,

zavoň, zardi se a sálej,
vzleť motýlem, jenž kuklu svlék!

Lidé si kupují pečené kaštany

Lidé si kupují pečené kaštany,
aby jim v kapsách ruce hřály.
A dobré skutky jsou námi konány,
aby nám srdce zahřívaly.

Oranže z tmavého listí mi svítily,
dálnému městu děkuji za ně.
A v zracích bližního radost jsme vznítily,
a naše srdce jí plné má dlaně.

Lidé si kupují drogy a alkohol,
když všecka křídla byla jim vzata.
A nenávist nás hryže, tajný bol,
bezmocni jsme-li jak batolata.

Z praporů hněvu srdce se raduje,
děkuji za ně zástupům rudým...
Silným a bohatým snadno se miluje,
těžce, tak těžce slabým a chudým.

Touhy chud'asů jsou krásné

Touhy chud'asů jsou krásné
jako dívčí ňadra bledá.
Co jste pro ně učinili,
by je polil ruměncem?

Touhy chud'asů jsou strašné
jako nože v dětských ručkách.
Co jste pro ně učinili,
by se jimi krájel chléb?

Touhy chud'asů jsou marné
jako kroky vězně celou.
Pouze stáří ochromí je,
pouze smrt jim otevře.

Modlitba

Osude, slituj se nad básníkem a jeho milou.
Vždyť oba věří v tvou revoluci krutou a přespanilou.
Jenže jsou oba křehcí lidé a krásy světa chtějí,
nemají zkrátka nadání pro asketické divy.
A také jim žaludek selže často, když o politiku běží;
šťěpy jim kvetou v zahradě, když na horách sněží.
Ti lidé tedy prosí tě o velké slitování,
abys jim dovolil potoulat se po široširé své dlani.
Abys je poslal expresem na východ nebo západ,
kde maloměšťáctví svlékli by a dostali krásný nápad.
Abys je poslal do přístavu námořnického vření
a na břehy, kde zelené vlny bělavé zuby cení.
Abys je na koráb posadil mezi nebem a vodou,
kde zaplesati mohli by pospolu nad pohodou.
Abys jim zbrunátněti dal na slunci horkých krajů
a poodhalil jim závoje s tropických zemí a tajů...
Slituj se, — pomni, osude, že spatříš-li ty krásy,
vřelejších končin nevšednost, barvy, tvary, hlasy,
uvidíš také na jejich bujném a spanilém těle
strašlivé stopy pařátů bílého nepřítele,
hluboké rány, jež chamtivost a zpupnost zasazují
nejsladším koutům země... Tu uzříš, kterak plují

z dalekých cest ti lidé, jež pudila touha a láska,
a kteří žíznilo po světě, že byli jen chudá cháska,
ó, kterak plují k domovu s velikým pokladem v duši
a k svodům starého světa ještě více jsou hluší.
A ti, jež do světa hnalo kouzelné, milostné snění,
v tvé revoluci, osude, umřou snad na dláždění.

Ó světlo, světlo, jak ti vděčen jsem

Ó světlo, světlo, jak ti vděčen jsem,
že, maje zrak, i sen svůj mohu zřítí,
jenž, ztělesněn zde, živým mramorem
v mou jeseň vešel, hřeje, voní, svítí.

Ó vzduchu, vzduchu, jak tě velebím,
že dýchati a — milovati lze mi,
že po všedních dnech srdcí sladký rým
mé svátky korunuje nadějemi,

Ó živly, díky, že jste shodly se,
poslaly štědrou Pomonu až ke mně;
své ovoce mi nese na míse,
na zlaté míse rajské plody země.

Ó hmoto, díky, že jsi rozkvetla
do pozdních dnů mých nejkrásnější básní,
že utkalas ji vroucně ze světla,
jež úsměvem i černou chvílí zjasní,

A díky, dík, že rozněcuješ v ní
jak hudbu v pramenech a v květech vůni
sladkého ducha něžné jiskření,
jež tane nade mnou jak novoluní.

**Má radost z květiny,
jež sladce voní**

Má radost z květiny, jež sladce voní
a pro mne, pro mne právě rozkvetla,
to není ryčné řehotání koní,
to tichá modlitba je ze světla,

jež v mozku tetelí se, v srdci hoří
pokorným, vděčným díkučiněním...

A k nejkrásnějším břehům jižních moří
chtěl bych ji nést a něžným veršem svým

jak hedvábím ji obaliti celou...

Té hrůzy, býti ránem květině,
jež otvírá svou náruč uzardělou
jen pro tebe a ve tvé hodině!

A toho štěstí, věděti, že cítí
dne svého úsměv táti v hebkou tmou,
pokornou něhu, a že přináší ti
jarní svůj dech co oběť podzimu...

**Žhavý oblak zlatý
po mém nebi pluje**

Žhavý oblak zlatý po mém nebi pluje.

A pak že mne osud nemiluje!

Jenže oblak zlatý pluje v neshledanou,
a mé nohy brzy navždy stanou.

Žhavý oblak zlatý pluje nad mou hlavou,
oblévá ji něhou usměvavou.

Jenže oblak zlatý pluje v přeneznámo,
a mé srdce bude jednou samo.

Když ten úsměv zlatý nade mnou tak tane,
zapomínám na vše, co se stane.
Z tmy však volá na mne z bezedného moře
nezbytného sbohem černé hoře.

2

Žal

1928–1930

Magnolie

Ach bledá, cudná, plachá, mlčelivá,
jak sladký je tvůj ruměnec,
když rozkvět tvůj se uzardívá,
ta něžná věc
z jiného vzduchu a světla.

Ach tesknící a prochladlá tak marně
na tomhle slunci ubohém
a v otroctví, jež tane jednotvárně
nad křehkým snem,
pro kohos včera zkvetla?

Svou touhu spjal jsem bolestně s tvou touhou
jak ruku s rukou k modlitbě,
svůj sen a stesk s tvou kalvarií dlouhou
a v chudobě
do dálky zíraje vadnu.

Hle, podzim. Tmavá nad severní trávou
jsi zchudlá kněžna z ostrovů,
a já jsem přišel za tvou něžnou slávou
pln okovů,
a odkopneš-li mne, padnu.

Ó Pomono mé jeseně

Ó Pomono mé jeseně, ty víš, jak vděčen jsem
za všecko tvoje ovoce, jež pro mne zrá a sládne,
co bylo snem, co bylo snem, to jako zázrakem
v mé utišené zahradě, kde tolik toho vadne,
se proměnilo v skutečnost, a plnou náruč nesu
tvých hroznů sladce zatrpklých, tvých hořce vonných vřesů.

Ty víš, jak vděčen jsem a plach před touto úrodou,
jak říkám si, že nehoden jsem této pozdní sklizně;
mám každou slastnou vteřinu za nezaslouženou,
pokorně snáším smutků svých i bázní steré trýzně;
korunu korun přetěžkou jsi na hlavu mi dala,
korunu korun přeslaskou, bys také kralovala.

Já tomu chtěl, já tomu chtěl, já snil jsem, blouznil, ždál,
a tak jsem na vše připraven, co pro tebe mne čeká.
Leč ve svých snách jsem jednoho se přece nenadál,
co zasmušilým přízrakem mne ustavičně leká,
jak obraz krásný nade vše, v němž přesto chybí cosi,
co nelze najít, uhodnout, snad jedna krůpěj rosy.

Jdu zahradou tvou přetěžkou, jdu králem, který zná
své říše všechny poklady a zdroje, kouty, krásy —
a přece náhle ustrnu, ten, jenž se nevyzná
v zamaskované končině, kde ztichly všechny hlasy.
Zas osamělým v sobě jsem, je zdáním vše, co držím;
jdeš mimo žal můj cizinou, kams k dalekým jdeš stržím.

Stříbrná hvězdo na nebi

Stříbrná hvězdo na nebi
mé listopadové jeseně,
tak zblízka na mne hledělas
jak mramor z jarní zeleně,

a všechny sny mé kroužily
kol tvého čistého obrazu:
byla to výprava na křídlech
do říše srdcí bez kazu.

Stříbrná hvězdo nade mnou
a nad mým zavražděným snem,
teď svítíš mně tak z daleka,
a vše se zdá jen preludem.

Maličkých žalů komáři
kolem lží krouží maličkých,
z veliké touhy zbývá chtíč,
z iluzí hořký vtip a smích.

Jak zlatohlávek v ulici
má láska prachem se potácí.
Pod hroznou tíhou všednosti
klesají lační žebráci.

Pět let jsem ti věrně sloužil

Pět let jsem ti věrně sloužil,
tu a tam jsi mzdu mi dala,
bolesti jsem nastřádal si,
ostatní jsi mně zas vzala.

Pět let u tebe jsem žebral
o almužnu z měkké ruky:
upeklas mi těžký pecen
z hořké trýzně, slané muky.

Navždy odcházel jsem zlomen,
ještě jsi mne zavolala,
mrtvou něhou, živým vtipem
znova jsi mi srdce rvala.

A já zase chodil žebrať
k prahu nemilosrdnému
o lásku a míň než lásku,
o almužnu hladovému.

Každým pohledem jsem prosil,
zřel, jak zrak tvůj sen můj škrtí...
Odchází tvůj směšný žebrák
do neznámých ulic smrti.

Na tvrdé lavici tvrdě natažen

Na tvrdé lavici tvrdě natažen
poslouchám vrčení vlaku.
Jsem fakir, asketa a vraždím sen,
mám 170 tlaku.

Vagony ženou se nocí deštivou
vpřed k mechanickému cíli.
Pět let už hynu horečnou chorobou
a jsem jen srdce, jež kvílí.

Vagony, vagony, básník-vězeň zřel,
jak rozletíte se v dálku!
Také jsem kdysi takovou touhu měl;
jen černou kávu mám v šálku.

Vyháním jedem krutého žalu jed,
připraven složit kosti.
Těžko se žije, když potuchl vznět,
zanikl v bezednosti.

Jsi temná bezednost, sametová noc,
vše se mi propadlo do ní.
Mně ni smích poetův nejde na pomoc,
to řehotání koní.

Zlatý oblak odplul v neshledanou

Zlatý oblak odplul v neshledanou,
tmavá noc se dívá do srdce.

Místo hvězd jen černé slzy kanou,
horké, trpké, slané ovoce.

Modré auto silnicí se hnalo,
leží, rozdrceno o jabloň.

Jabloň kvete, jaro zavolalo.

Bere. Dává. Pokorně se skloň.

V tmavé noci z jabloně to sněží,
ticho duní zavražděným snem.

V autu na mrtvole v krvi leží
bílé květy s něžným ruměncem.

Profil bledý

Profil bledý,
smutný profil bledý
zahlédl jsem v elektrické tramvaji,
jako ledy,
palčivé a těžké ledy
myšlenky mi v hlavě splývají.

Zhroutil se mi sen,
jako racek bílý
krutě postřelen
kvílí, kvílí,
volá o pomoc,
na jezero padá noc.

Tvář ta bledá,
snědá tvář ta bledá
s kruhy pod očima, něhou modravou,
spát mi nedá,

její černé hvězdy, běda,
ve dne v noci vidím před sebou.

Zhroutil se mi sen,
jako racek bílý
krutě postřelen
kvílí, kvílí,
volá o pomoc,
na jezero padá noc.

Mořem bolů,
nadějí a bolů
pro tu tvář a ženu plul jsem po léta,
vrakem k molu,
srdce moje, my teď spolu
vracíme se smutni ze světa.

Zhroutil se mi sen,
jako racek bílý
krutě postřelen
kvílí, kvílí,
volá o pomoc,
na jezero padá noc.

V podvečeru,
teskném podvečeru
stínem mezi stíny už jen vzpomínám,
tvář tu v šeru,
sladkou tvář tu bledou v šeru
jako chorou lunu v srdci mám.

Zhroutil se mi sen,
jako racek bílý
krutě postřelen
kvílí, kvílí,
volá o pomoc,
na jezero padá noc.

V oblacích a mračnech

V oblacích a mračnech
bloudil stroj můj ze snů,
nad podzimním smutkem
hledal křehkou vesnu.

Tu a tam se zachvěl,
zatřpytil se slastí,
když paprsek zlatý
slétl do propasti.

Stokrát však se třásl
v nekonečném pláči,
kymácel se hrůzou
jako velcí hráči.

Konečně se zřítíl
ptákem do lilií.
Usmívá se jaro
nad mou havárií.

Když chlap je samý pláč

Když chlap je samý pláč,
strojte pohřeb.
Nebude-li to spáč,
umřel sen.
Když chlap vám umře jen,
pokoj jemu,
umře-li ti však sen,
zbledne svět.

V květinách leží spáč,
pokoj jemu.
Zrazený bloudí sen

nepohřben, nepohřben
pustinou.

Za Majakovským

V temné noci
k černým slzám mým se druží slzy rudé,
v temné noci za jarního deště:
Tys to věděl, já to nevím ještě,
co bude.

Za dnů štěstí,
za dnů revoluce, slávy, vítězství
byls zlatou křídlovkou na Rudém náměstí,
a já tě miloval.

Dech věcí nejvyšších dul vichrem nad hlavami,
my byli se všemi a nebyli jsme sami,
nám srdce okoval.

Milenka rudá v krvi milovala,
tančila, zpívala, rodila, vstala,
řítíl se starý krov:

Ty, Majakovskij, byl jsi svědkem všeho,
já, S. K. N., jsem v dáli z rytmu tvého
pil váš kov.

Po letech, za dnů neštěstí svého
malicherného
a přece silného jak smrt,
zůstavše básníky, ač jsme byli svědky
traktorů, stoup a nebozezů pětiletky,
setkali jsme se znova:
Ty už jen stín, já živého cos ještě.

Je temná noc a jarní letí deště
přes dvojí žal.

Tys dotrpěl ho, dozpíval,
a já mám slova ještě.

Tot' vše.

Nepláči pro ženu

Nepláči pro ženu,
pláči pro svůj sen:
v prachu na silnici
leží pohozen

jako květ makový,
schnoucí rudý květ,
který odhodila,
chtějíc dovádět.

Nepláči pro ženu,
pláči pro život:
nedošel jsem cíle
o poslední schod.

Měkká ústa chladná
řekla tvrdě dost,
minulost jsem prohrál,
ztratil budoucnost.

Prý vraždíme, co milujeme

Prý vraždíme, co milujeme.
Nikdy tě nezabiji.
A přece spolu nedojdeme.
Přetneš mi šíji.

Jsi němá gilotina,
skláním už hlavu.

Až vypadne ti z klína,
ukaz ji davu.

Nepadl v bojích ni bídou strohou,
léta ho nezlomila.
Zhroutil se u mých hedvábných nohou,
když jsem ho pokořila.

Odkvetlo stéblo tonoucího

Odkvetlo stéblo tonoucího,
mrazivý vítr láme je.
Po poli mrtvých snů a klamů
marně se plouží naděje.

Obrací ve tmě mrtvá těla,
marně se dívá do tváří.
Strnulá ústa nedýchají,
vyhaslé oči nezáří.

Jen ticho, hrozné ticho širé
zavolá, zalká, zapláče.
A z bezhvězdného nebe kane
studená rosa na spáče.

Vše mrtvo. Jednoho jen třeba:
ty mrtvé pohřbít. Nemohu.
To černé pole přeorati.
Jednoho třeba. Nemohu.

Balvan v sobě nosím

Balvan v sobě nosím
z mramoru a spěže,
na prsou mi leží,
do srdce mne řeže.

Podobu má sladkou,
tíhu nejhroznější;
snad již nenáležím
mezi lidí zdejší.

S balvanem tím v prsou
těžko, těžko žítí;
s podobou tou sladkou
chce se odejítí.

V bludném kruhu utrpení

V bludném kruhu utrpení
nemohu se zastaviti,
bezmocně se točím.

Kde jsi, ranní kuropění,
bych se mohl probuditi,
světlo dáti očím.

Žiji noc a piji jedy,
v temnu chřadnu, lupen zkřehlý,
v temnu spadnu do řeky.
Z temných očí naposledy
probodnou mne chladné jehly,
marné sbohem na věky.

Nic na cestu již nezbylo

Nic na cestu již nezbylo
za tím, co srdce vysnilo,
čím hlava zahořela:
snem nejkrásnější zůstal sen,
na prahu štěstí zaškrcen
rukou, jež zledověla.

Vlaky tě vozí tam a zpět,
ulice jsou tvůj hrůzný svět,
v němž bloudíš za přízrakem;
dáváš se k marným cílům vést,
v příboji davů, síti cest,
den ze dne zmítán vrakem.

Všecko, co potkáš, zabolí,
a nepřekročíš mrtvoly,
jež na srdci ti leží:
všude je s tebou, kam se hneš,
pro všechno druhé oslepneš,
z jabloně marně sněží...

**Chtěl bych mít boha,
abych proklínal**

Chtěl bych mít boha, abych proklínal,
chtěl bych mít ďábla, abych čaroval,
však mám jen mozek, který zešílel,
a srdce, které pláče.

Chtěl bych mít sílu pro zlou nenávist,
chtěl bych mít pýchu jako vichru svist,
však mám jen lásku, lásku bezradnou,
a žal, jenž v prázdnu kvílí.

**Zbledl mi svět
jak hvězdnatá noc k ránu**

Zbledl mi svět jak hvězdnatá noc k ránu,
však to, co přijde, nebude již den;
vypadl rubín z mého talismanu,
ze živých byl jsem drsně vyhoštěn.

Jdu mezi mrtvé, umíraje žízni
po zhaslém světle, zavražděném snu,
jdu mezi spáče, zbavené všech trýzní,
však se strachem, že brzy neusnu.

Jak teskno

stromu košatému kdysi

Jak teskno stromu košatému kdysi,
jenž na slunci snil svého štěstí sen
a každým květem hlásal optimismus
a každým listem chválil nový den,
když náhle bleskem rozpolcen a spálen,
jak strašidlo se tyčí z ranních par,
a krvácejí z ran, jichž nezahojíš,
naději ztratí, radost, sílu, tvar.

Tu, neumře-li do příštího jara
a vzhledne jako ukřižovaný,
na rozhozených údech vypučí mu
zeleně trochu, život prohraný.

Jak stařec shrbený, když slzy vyschly,
jen o svém žalu ještě šelestí,
zatímco vůkol mladá zeleň bujná
se valí útokem a přes něj ke štěstí.

Bludička dobrá nebo zlá

Bludička dobrá nebo zlá
v hlubině srdce
horoucně tobě plápolá
pro život, pro smrt.

Všecko, čím jsi a býti chceš,
závisí na ní,
zvítězíš nebo zahyneš
veden tím světlem.

Každý má bludičku jinačí,
svou vnitřní hvězdu;
někoho ztrhá a zmrzačí,
jiného zdvihne.

Však provždy zhasne-li v srdci ti
modrá ta hvězda,
mrtvolou živou ti blouditi,
raději zab se.

Řekněte jí, až ji potkáte

Řekněte jí, až ji potkáte,
výročí že slavím po páté,
se svým žalem bloudě sám a sám,
slepce na světlo si vzpomínám.

Setkáte-li se s ní, rcete jí,
beze snů že bloudím alejí.

Nezřím nazad, padesát pět let,
jež mi zhořkla jako cizí svět,
před večerem pochválený den,
nekorunovaný, marný sen.

Nezřím vpřed, kam pranic neláká
vypovězeného žebráka.

Stínem k reji stínů přihlížím,
za mřížemi smutku živořím.

Vřava světla již mi nezpívá:
v srdci praskla lampa zářivá.

Ta neděle krásná mě zmučila

Ta neděle krásná mě zmučila,
že pláču zas, kudy chodím,
tys byla tak strašlivě spanilá,
svět podoben plachetním lodím,
jeli jsme jakoby v krásnou dál
po mořské zelené pláni,
já se však pohlédnout na tě bál
jako sluha na svou paní.

Ty žhnulas jak réva zrající
a hrozny voněla jsi,
mne touha drásala štkající,
když hladilas mi vlasy,
mě drásal stud, že jak zločinec
jsem tebou trestán tak strašně,
a z básně, ze snu na konec
že zbyly mi jen vášně.

Ach, nesměti tě již obejmout,
když vedle mne dýšeš letem,
nesměti nikdy již s tebou plout
tím druhým, tajemným světem
a věděti, že mě opouštíš
zlákána krve snem novým —
to hoře, ta muka se nedovíš,
a nikdy jich nevyprávím.

Jsi z prutů zlatých a stříbrných

Jsi z prutů zlatých a stříbrných
tvrdá a krutá klec,
a já jsem stěn tvých studených
zoufalý zajatec.

Od mříže k mříži se potácím
s touhou a mroucím snem,
odražen, vstanu a narazím;
lidé jdou zvěřincem.

S rozbitou hlavou vzpomínám
v pokorný schoulen kout,
jak za člověkem jsem vyšel sám,
zřel zlatý oblak plout.

Byla to iluze. Šel jsem tmou.
Objal mne tvrdý kov.
Až mne z té klece vynesou,
buď zdráva! Šťastný lov!

Srdce mi zarostlo kartouzky

Srdce mi zarostlo kartouzky,
v mozku mi rozkvetl pcháč,
a nemohu ti již dáti nic
než ten svůj hořký pláč.

Láska prý hory přenáší,
však nebéře, kde nic není,
nedostanu již od tebe
než soucitné pohlazení.

Říkáme tomu přátelství,
je to jen strašlivé břímě,

je to jen nejsmutnější hrob
na chudé vrchovině.

Tys pohřbila v něm mládí kus
a zapomeneš s radostí;
já mám jej v sobě, věčný kvil,
celý můj život mi odcizil,
jsem nad sebou samým
jen zlomený kříž.

Stavěl jsem pomník nejkrásnější

Stavěl jsem pomník nejkrásnější,
to svému snu a tvému jménu,
tu a tam přece jen jsem doufal,
že korunu dám dílu svému.

Korunu zlatou z vroucí shody
nad všemi pošetilostmi,
milostnou báseň z vůle srdcí,
jež ke světlu se derou z tmy.

Nechtělaš tomu, nemohla jsi,
musíš jen jít za svou krví;
žel, nejsme v tomhle posledními,
jakože nejsme ani první.

Z pomníku jako ze života
zbyla mi troska trčící,
na místo koruny teď kladu
jen triviální čepici.

Má Píseň písni končí směšně
jak sterý případ nejvšednější;
i to jsem tušil: z měsíce jsem,
a ty jsi pouze žena zdejší.

Stavěl jsem pomník nejkrásnější,
snad z měsíčních svých pouze chyb.
Ty korunu dáš jednou troskám:
svůj krutý vtip.

Své přátelství mně zachovalas

Své přátelství mně zachovalas,
a já ti za ně líbám ruce;
bez něho byl bych věčný psanec
v studené noci strašidelné,
bezhvězdné.

A přece je to hrozná břímě,
jak balvan těžké, těžké blaho.
Růžový keř jsi zasadila
na hrob, v němž leží moje štěstí
a můj sen.

Růžový keř mi kvete, voní,
blaží mi zrak a drásá srdce:
odpusť mi, odpusť, že to srdce,
opilé tebou, touhou, žalem,
jen pláče.

Vždyť dar tvůj nejvíce mě tíží,
že sen můj pouhé spáleniště,
že nemohl jsem tvému mládí
přinést všechny krásy světa
a štěstí.

Líbám-li ti měkkou ruku

Líbám-li ti měkkou ruku,
hladím-li ti mlunné vlasy,
dotknu-li se sametové tváře pobledlé,

dívám-li se do tvých očí,
do těch tmavých hlubin něhy,
zřím-li pod nimi ten sladký, pastelový stín,

strašná vlna proběhne mnou,
vlna blaha, žalu, touhy,
neskonalé utrpení, neskonalá slast,

sevře srdce jako závrat',
ohněm pálí, mámí vínem,
odsouzené ruce moje tisknou nehty v dlaň.

Tu jsem bezmocný jak dítě,
sochy milenec líp na tom,
řekni, co mi tedy zbývá nežli stesk a pláč!

Ted' o samotě někdy se mi zazdá

Ted' o samotě někdy se mi zazdá,
že láska moje není již tak čistá,
jak bývala, když snů mých zbožná něha
svatozář tkala kolem bytosti tvé,

a já si maloval tě volnou, krásnou,
jak kráčíš, žena přechistého srdce,
tou pracovitou básní naší lásky,
kterou mi vnukla hlubina tvých očí,

pro čin a štěstí nad malichernostmi
a sladké přístřeší po vřavě světa...
Ta křídla zlomilas mi, sen můj tone,
přátelství tvoje svíraje jak stéblo,

však láska trvá, žalář sladkohořký,
na jehož mříže tisknu horké tělo,
když v samotě mne vášeň oslepuje,
a bledost tvá se stává rudým květem.

Mé srdce, dříve opojené sněním
o cestě ve dvou za růžemi světa,
svou krví zmučenou teď prahne pouze
po zakázaných růžích tvého těla...

Však spatřím-li tě zas, tu moje touha
bolestná, prudká, sládně znova něhou,
a znova vím, že i má vášeň lidská
je čistá stejně jak můj sen i láska.

Jsi stále oltář vroucí zbožnosti mé,
jež se životem spojila mne čistě;
když polibků hold jsi mi zakázala,
hold slzí povol srdci bezmocnému.

Měj se dobře v domovině

Měj se dobře v domovině
dělníků na velké věci,
zapomeň, že v smutné dálce
pláče pro tě srdce v kleci.

Měj se dobře v rudém městě,
kde se osud světa hněte,
zapomeň, že v šedé zemi
jedno srdce hořem kvete.

Měj se dobře, měj se dobře,
zapomeň té epizody.

Měj se dobře, měj se dobře.
Co bych řek ti naposledy?

**Víš o mně všechno,
znáš i mou lásku**

Víš o mně všechno, znáš i mou lásku,
víš, kdo se s tebou dnes loučí zlomen
hořem a touhou.

Naděje marna, jsou temné cesty,
po kterých půjdu, půjdu-li vůbec
v nějaký zítřek.

Víš o mně všechno, znáš buď anebo
mé hořké lásky, hořkého žití
v stínu tvé krásy.

Jsem sláb svou láskou, tys mládím silna,
odcházím, vzlétneš, skrupule zahod',
buď volná, jednej.

Naděje marná, můj osud jistě
je zpečetěn již, a rozhodlo se
tvé mladé srdce,

oddychneš si, až zmizím ti z očí,
jak po zlém snu se probudíš ráda
v daleké zemi.

Mýlím-li se však, může-li ještě
nás jednou něco spojití tiše
něhou a prací,

napiš mi psaní, můžeš-li vrátit
mně sen a život, po kterém prahnu,
napiš mi psaní

z rudého města: Víš, čím mi bude
osamělému zde, kde mi všechno
připomíná tě.

Mám-li však pravdu, když rozum dí mi,
že marna všecka naděje moje,
zapomeň na mě,

zapomeň, nepiš, probůh, jen nepiš
konvenční dopis, krutého nečiň
dobrého skutku.

Zapomeň klidně, bude tak lépe
pro tebe, pro mě, a neuslyšíš
poslední pláč můj.

Pavouci smutku hlídají mě

Pavouci smutku hlídají mě
v žaláři soukromého bolu,
zatímco venku nosí břímě,
strašlivé břímě lidé z dolů,

dělníci z fabrik, statisíce,
i všecka srdce uražená,
a zkrvavená metelice
v ulicích syčí, bída sténá

a pouze hněv, jenž všecko zvíří,
pro novou tvář a radost vzplane.

Ó avantgardo! Pionýři!

Ó vzpoury ruce požehnané!

Jsem s těmi z hutí, skal a silnic,
jsem s jejich vzpourou, s jejich řádem.

Nezapomněl jsem, nehradil nic.

Jsem stále s rudým vodopádem.

Nezapomněl jsem. Čekám tiše
jak u silnice žebrák chorý,

až hne se průvod nové říše
a píseň davů pod prapory.

Jak chorý žebrák! Oči zrudlé
vše jako zpod závoje vidí.
Raněné srdce, mdlé a zchudlé,
se za bolest svou marně stydí.

To nelze změnit. V černé zimě
dobolí žal i život spolu...
Pavouci smutku hlídají mě
v žaláři soukromého bolu.

Fotografie

Zde tyto ruce něžné,
ty že jsou loupežnice?
A toto srdce sněžné,
to že je vrah?

Nořím se v tyto zraky,
hledám v nich lež a šalbu
jen něhu pod oblaky
vidím v nich plout.

Něhou a smutkem kvete
ten ušlechtilý štěp zde,
pod kterým žal mi hněte
přetrpký chléb,

pod kterým krev mi teče
z nejstrašlivější rány;
oloupen o vše, kleče
o konec lkám.

Dvacátá třetí na věži kdes bije

Dvacátá třetí na věži kdes bije,
zavrčí auto ještě v ulici.

Chtěl bych jí trhat bílé kamelie,
v skleníku spícím vázat kytici.

A šumí ticho červencové noci,
sednice stará praská ze spaní.

Ach, v sadě pro ni hrozny trhat moci,
když měsíc všednost stříbrem vyhání.

Noc pokojná tu idylicky voní
i venkovem i maloměšťáctvím.

Však zapřáhl bych čtvero bílých koní
a šlechticky jel pro ni městem tím.

Setřela slzy srdci raněnému,
jež před spaním teď blouzní vděčností.

A ráno poletí vstříc štěstí svému,
své bolestné a křehké radosti.

Unavené konvalinky

Unavené konvalinky,
plátky růží čajových
do vína jsem natrhal si
z tváří, bledých tváří tvých.

Ze srdce, jež dvakrát pláče,
tvůj i svůj jsem vlil v ně žel,
tvůj i svůj jsem vlil v ně smutek,
aby nás tak nebolel.

Víno z topasů a zlata
oblilo nás oblakem,

utkán z bolesti a něhy
soucitným nás pojí snem.

Chladná květina tvé ruky
sklání se mi do dlaní,
a když rty své na ni tisknu,
vteřina jak štěstí křehké
vroucně v srdci vyzvání.

Palma

Severní lide, nejlahodnější klima
oválo život můj, touhu mou probudilo,
nejlíbeznější moře očima svýma
přehlubokýma
navždy mne, navždy sladce okouzilo.

V srpnové noci o nich mi pověděla
palma, kterou jsem objal přitištěn ke pni,
krev moje s její krví si rozuměla,
tesknící zněla:
— Své ruce k modlitbě se mnou pobožně sepni!

Ztepilá palmo ovoce přetěžkého,
zabloudili jsme pod cizí nebe chladné.
Jak zatoužilas po křídlech, zamlklá něho!
Mnoho-li všeho,
chudobou zmrazeno, severem zmařeno, vadne.

O tvoje vyhnanství opřel jsem svoje léta,
tropy tvé koruny zbledlé jim poskytly střechu.
Spolu teď sníme o rodných krásách světa,
hedvábná meta
iluze chlebem živí nás bez oddechu.

A dokud míza stoupá našimi kmeny,
bylo by možno naděje sladké se zřící?

Před námi mapa světa se hvězdnatě klene,
život se žene —
přece snad, palmo, palmo má bledolící.

Když mezi láskou a sudbou svou

Když mezi láskou a sudbou svou
jako mezi nebem a zemí
s loďkou svou houpáš se ubohou
s předtuchami a nadějemi,

jednou večer snad po špičkách
přijde host něžný k tvému hoři,
má rozum soucitný v zorničkách,
k osamělému zahovoří.

Nad smutek tvůj se nakloní,
zmučené ti políbí čelo,
stříbrem tvá samota zazvoní:
přátelství s tebou posedělo.

Svátečním pokojem dýše kout,
poseděl s tebou posel z nebe.
Slyšíš-li života struny dout,
sladko zapomenouti sebe,

A nitra čistého modrý květ
v plameni hoře nezaniká.
Láska se smířila s přátelstvím.
Srdce jen, srdce ještě vzlyká.

V otevřené rány žalu

V otevřené rány žalu
úsměv luny sněží hebce.

Po třesnutém intervalu
něha opět vánkem šepce.

Milosrdná zahradnice
na hřbitově sází kvítí;
vzlétla bílá holubice
zpod ruky, jež měkce svítí.

Choré srdce sotva dýše,
choré srdce na kolenou:
je to paprsek jen z výše,
po níž beránci se ženou?

Je to přelud, rozmar chvíle
nebo posel vykoupení?
— Pro žebráka z černé míle
není odpočinku, není...

3

Srdcová dáma

1930–1932

Pro jednu ženu

Pro jednu ženu — a již pro nikoho —
svých křehkých písni skládám růženec.
To z lásky své a žalu zpovídá se
květině tiché smutný milenec,

když po práci a zlobě všedních hodin
mu jihne mysl v pavučině snů.
Toť právo srdce, právo básníkovo,
mu nechte kout, kam vřava strašných dnů

jen z dálky doléhá jak vody kalné
pod strání tvou, kde kvete petrklíč...
Vše mění se, a tají staré sněhy,
hluboko vniká nový pluh a rýč,
vše mění se, jen stará píseň srdce
vždy znova prýští vlnou milostnou
jak tichý pramen ze skal pod bojištěm,
kde znásilněný život sténá tmou...
Pro jednu ženu zpívám píseň lásky —
pro druhé lidi jako suchý svist
necht' bez veršů a rýmů přísně mluví
má bezbožná a třídní nenávist.

Zas bledá růže sametová

Zas bledá růže sametová
v mé teskné dny se usmívá,
zas kolem zteplého kmene,
má láska tančí bláznivá.

Však zlatý oblak navždy odplul
a šerý mrak mne provází,
vztáhnu-li k teplu chudé ruce,
uchopím stín, jenž zamrazí.

A mrtvý sen již neotevře
růžovou bránu, zlatý most.
Na slepou bábu mezi domy
hraje si se mnou skutečnost.

Za rovník odplul oblak zlatý,
jen úsměv z něho zlatého
zbyl pro mne na rtech v bledé tváři:
sváteční poklad chudého.

Kdyby má bolest byla jen

Kdyby má bolest byla jen
chorobou mého srdce,
již dávno byl bych uzdraven,
a tyto moje ruce

ke chvále zlého žití zas
krev mačkaly by z hroznů,
pohody letní zlatý jas
znova by žhnul mi do snů.

Však bolest máje v srdcích dvou
a u mne nedobolí,
dokud ji rukou laskavou
náš osud nezahojí

v tom druhém srdci z rubínů,
jež jasně vzplát by chtěly
a v rakvi z chudoby a snů
div že již neumřely.

Ach, pojeděš-li v neděli

Ach, pojeděš-li v neděli,
dej v sobotu mi svá ústa,
aby ta moje samota
nebyla pak tak pusta.

Tvá ústa — sladký a bujný květ,
jenž dosud se nerozvil zcela,
a přece dýše vášněmi,
jež země v něj uzavřela.

Tvá ústa měkká a hedvábná
jsou z červnového jitra.

Ty moje pozemská světice,
dej mi je, dej mi je zítra.

Dej mi je jako prostý dar
a ze všech nejvzácnější.
Bude mi teskno. Dej mi je, dej,
abych byl veselejší...

Tré neděl. Vteřina a přece věčnost

Tré neděl. Vteřina a přece věčnost
a melancholický žal.
Vzpomínej! Přes vrchy láska a vděčnost
za tebou hledí v dál.

Země i nebe necht' milují tebe
v té chvíli oddechu tam.
Bude-li nad námi jedno modré nebe,
nebudu, věř mi, tak sám.

Ted' chtěl bych všechno vzpomínání

Ted' chtěl bych všechno vzpomínání,
ted' chtěl bych lásku svou celou
proměnit denně v maličké psaní,
v písničku něžnou a vřelou.

Abych ti denně děl, tobě i sobě,
tanečkem křehkého slova,
že v smutné chudobě, zemi i době
jsi milenka básníková.

Však denně znaven šedivou prací,
ubodán sterem tísní,
s jménem tvým usnu jen — v mlhách se ztrácí
počátky, konce mých písní.

M. & M.

Vyletěli holoubkové do světa,
z klece vyletěli;
ta klec, ta již dávno každým prokleta,
komu červený květ v srdci rozkvétá;
krásné srdce měli.

Kilometry dlouhé nás dva dělily,
když jsme o tom četli,
přesto oba stejně jsme se modlili,
aby osud byl k nim laskav na chvíli,
tam, kam chtějí, slétli.

Letí, letí holoubkové do dále —
nelze doletětí...
Sne náš, marný byls a marně zpívaly
obzory, jež na to mládí kývaly:
zpět jde do zajetí.

Našich čtvero očí nezaplakalo,
srdce jen se chvěla.
Mnoho-li již ikarských snů selhalo!
Mnoho-li již křídel doveslovalo!
Srdce se nám chvěla.

Svět je už jediné hnízdo vosí

Svět je už jediné hnízdo vosí,
my jsme v něm láje chudobná jen,
a že jsme s těmi, kdož uhlí nosí
a pole sečou hladoví, bosí,
nejhorším dobří vydání v plen,

stero nám vidin usychá žízní,
stero nám snů se rozpadá v prach,
jedna se daří ze stera sklizní,

za jednu radost stero je trýzní,
obzory třísní požáru nach.

Mrazivý víchr událostí

Mrazivý víchr událostí
vánicí nemilosrdnou hučí.
Zločiny rodí se nebetyčné
a malost bližních trýzní a mučí.

Znám však své místo, vím, kam patřím,
a nezmýlí mne přelidská scestí.
Jen pro živočicha teplou ruku
v bouři, jež vše, i sny chce smést!

Pro lidské srdce jen teplou ruku!
Přítelkyně mých podzimních hodin,
za ni ti nosí láska má písně,
chudobnou úrodu severních plodin.

Slavík na střeše mrakodrapu

Slavík na střeše mrakodrapu
o životě básní:
nutno býti tak ukrutnými,
jsme-li takhle krásní?

Dívka celičká v růži rtů svých
na rtech básníka svého:
nutno býti tak chudobnými
za bohatství takového?

Jako muškát pláče láska
v mansardovém šeru,
transatlantiky, aviony
letí na Kythéru.

Na světě jsou zbytečné věci:
milénka a básně.
Jednou aspoň žil by rád básník
zbytečně a krásně.

Probudil jsem se ve čtyři ráno

Probudil jsem se ve čtyři ráno,
poněvadž se mi o tobě zdálo,
probudil jsem se do tmy a zimy,
hodiny nepřetržitě bily,
kopyta cválajícího času,
uháněl mimo, a já byl sám tu,
poněvadž jsi mě opustila.
Odjelas mlčky za hvězdou krásy
do světa širošířého kamsi,
vzalas mi s sebou radost i sílu,
statečnost, sen i v cíle mé víru,
nechalas o samotě mne v zemi,
kde dávno vzduchu čistého není,
kde zpupnou vlečku loužemi plouhá
zlodějská, podlá, prodajná coura,
nevěstka bank a lupičů...
Probudil jsem se, civěl jsem potmě
raněnou zvěř k záblesku v okně,
až jsem se do skutečnosti vrátil,
hoře své hořké jistotou zapil,
že spíš teď doma, lani má plachá,
pokojně spíš i s touhou, jež láká

tebe i mě až k pólu.

Kytičku jahod na rty přitiskla mi

Kytičku jahod na rty přitiskla mi,
voněla červnem, hrála pasekami.

Ovoce koš mi do náruče dala.

Kde jsi, má milá, kdes ty hrozny vzala?

V čajových růžích ustlala mé hlavě,
pod nimi srdce slyším naléhavě.

V tom hlasu krve, co v tom všecko zpívá.

Ó loutno cudná, loutno žádostivá.

Ó loutno něžná, loutno umíněná...

V mém náručí se rodí sladká žena.

Starému námořníku

Starému námořníku
dal osud moře sladké,
na zrůžovělých vlnách
smí sníti sny své vratké.

A do teploučkových vln těch
smí nořiti své dlaně;
až ke rtům jeho dmou se,
kypíce požehnaně.

Tak plavec laská moře,
a moře plavce svého,
doplouti chtějí spolu
do světa dalekého.

Na splavu mi bílá voda

Na splavu mi bílá voda
buší do prsou,
kolem šumí slunná shoda
země s oblohou;
zelen, řeka, tělo, slunce
jeden zpěv a lesk:
pouze na hluboké strunce
po tobě, mé druhé slunce,
v srdci brouká stesk.

Ticho, jas. A přece v dálce
temno, zloba, shon,
bachratý tam, oddán válce,
funí Babylon;
všecko ničí, všecko maří,
zhnusí noc i den:
nad ním jen mi lunou září
něha pobledlých tvých tváří,
útěcha má, sen.

Ticho, jas. Jen ošemetná,
marná iluze.
Zhořkla mi už slova vzletná,
chůze po duze.
Daleko je do pohody.
Nedojdeme my.
Jdu-li přece, zbodán trudy,
s tebou, hvězdo, vím i kudy,
za nadějemi!

Pomalů, den ze dne a rok po roce

Pomalů, den ze dne a rok po roce,
kolem se rozlila, okeán ovoce.

Kamkoli pohlédnu, vlní se přede mnou,
všude je se mnou s vůní i hudbou svou.

Kolem mne moře je, moře kolkolem,
já na něm houpám se horkým ostrovem.

Houpám se na něm korábem opilým,
z něho můj cíl a snění mého dým,
z něho má slast a šťastných vteřin cval,
z něho můj smutek a dlouhý, dlouhý žal.

Houpám se na něm, nad nocí hlubiny,
nevěda dne svého ani hodiny,

opuštěn střízlivým kormidelníkem,
s poslední touhou a závěrečným snem,

nebýt jím vyvržen na pusté pobřeží,
kde ani vraku se dobře neleží;

ustlat si k spánku pod jeho hladinou,
splynouti navždy s jeho hlubinou.

Polemičky

1

Ano, pozitivní krásu,
kvetoucí prs žen a země,
verš, jenž tančí nebo bije,
myšlenku, jež přijde ke mně
jako včela do úlu,

pozitivní krásu rád mám,
pod oblaky křivku letce,
pro mne marně bludy rodí
nesrozumitelné světce,
kněze, metafyziku.

Toť mé právo. A má hrdost
v roztahujícím se šeru.
Světlým mocnostem se kořím.
Temným nechci sloužit věru:
sapi-sapienti sat.

2

Po zemi chodím, mezi lidmi žiji,
znám všechny své i jejich slabosti,
a proto rád mám pozitivní boje
tak jako pozitivní radosti.

Zřím nekonečné drama evoluce
a jeho sláva proniká i mnou;
přes lotrovinky, zrady, bázně, bludy
jdu s předvojem a cestou necestou.

Zklamání? Marně v srdci svém je hledám,
všech hypochondrů slovo omšelé.
Ba ani jsem s ním nekoketoval snad
za kocoviny z noci probdělé.

Jen domýšlivá nevědomost lidská,
jež mní, že svět se točí kolem ní,
je denně cituje jak zlého ducha
z té ješitné své říše podzemní.

3

Jen jednou v životě snad nedoufáš v své štěstí,
když zlatý paprsek ti plyne nad hlavou,

a fascinován snem, svým hořem dáš se svěsti,
jež malomyslně si vzdychne slokou tvou,

a již tu kritik tvůj se tragicky hned tváří,
jaks hotov s uměním a hotov s životem —
však zatím obláček tě dávno oblil září
a za pochybnosti tě trestá úsměvem...

Tu sklenka se sklenkou se v milostné hře srazí
a sladce zazvoní jak hlásek na kůru:
to všecko na počest těch, kdož jak otcovrazi
z tvých knížek dělají zas literaturu.

Píseň trampova

Řekni mi, bílá obloho,
řekni mi, černá hlíno,
jaké nám v dálce, johoho,
jaké nám zraje víno?

Podzimní pohodou letím jen vlaštovkou,
možná, že na břehu klesnu,
možná, že zelený přístav svůj vysněný
uvidím toliko ve snu.

Napil jsem se tak hluboce,
sladkého napil se jedu,
Liki má, moře ovoce,
opilým korábem jedu.

Řekni mi, nemá obloho,
řekni mi, sdílná země,
kdože ji poslal, johoho,
kdože ji poslal ke mně?

Po špičkách mimo šla, daleko nedošla,

než jsem ji v náruč svou lapil,
dlouho se zdráhala, bledla a váhala,
než jsem se z číše té napil.

A já se napil hluboce,
sladkého napil se jedu,
Liki má, moře ovoce,
opilým korábem jedu.

Řekni mi, chladná obloho,
řekni mi, horké pole,
cože nás čeká, johoho,
v prokletém zlatodole?

Zpívají žebráci, zpívají tuláci,
zpívají věžňové k mříži:
věžeň a žebrák jen stal jsem se pro svůj sen,
zpívám si k žalu a tíži:

Napil jsem se tak hluboce,
sladkého napil se jedu,
Liki má, moře ovoce,
opilým korábem jedu.

Reminiscence

Benátskou nocí na širém moři
je hvězdná obloha daleká.
Stříbrný měsíc bělostně hoří,
džamije k spánku se převléká.

Bublání zvonců usnulo v dáli,
i stáda loudavá usnula.
Pro mrtvé ještě jsme neplakali,
a sládne noc, jež se nahnula

pod starý platan k turecké kašně,
kde v mělké míse zpívá proud.
Vše je jak ze sna a ztlumené vášně,
jsem ostrov vlašný, jenž chce plout.

Stříbrným pelem na oknech zkvětlo
tajemství mřížoví rudému.
Ach, je to vskutku měsíční světlo
anebo tvář tvoje v harému!

Snad čekáš na mne už na divaně,
na rtech svých jantar nargilé,
a usmíváš se očima laně,
jak verše přinesu zpozdilé.

Netrhej roušku mezi námi

Netrhej roušku mezi námi,
iluzí křehký mušelín,
nezkracuj dištanc mezi dvěma končinami,
ten modrý stín.

Chtěj pro mých snění kočovnické stany
být sladkou vidinou,
jak ševel hájů pobřežních z tvé strany
necht' plachá něha tiší bolest mou.

A ze strany mé, z pláže touhy věčné
po souostroví čisté radosti,
necht' jako vlnobítí nekonečné
ti zpívá láska má své pošetilosti.

Nebourej mostu z lian pavučiny,
jež pojí sen a skutečnost.

Jsme bílé stíny, bílé stíny...

Buď v čistém vzduchu vrchoviny
se vzácným hostem vzácný host.

Slyšeli jste tu píseň

Slyšeli jste tu píseň,
kterou zpívá, jdouc ulicí mlčky?
To je píseň pro všecky.
Nemohli jste slyšeti té písni,
kterou zpívá — někdy — její pohled,
zpívaje o lásce.
To je píseň jen pro mne.

Všecky jarní písni ptací,
jako když časně ráno v květnu
otevře dokořán okna.
Všecky touhy dvacetiletého srdce,
jako když jitřní paseka zkvetlá
šumí a chvěje se hmyzem.
A všecky struny cudného civismu
plaše se třesoucí větrem.

Nic však hlasitého,
protože jste hloupí, cyničtí, domýšliví,
a mládí sen je křehká mimóza.

A mládí sen je plachý zpěvný pták
z vonného houští.
Vůbec ho nepoznáte, hluční turisté života.
Ale já jej znám,
poněvadž za ním trpělivě, po špičkách chodívám.

Nic hlasitého.
Jen tu a tam jasný, dětinský smích
ze srdce přečistého.

Nad tvýma zavřenýma očima

Nad tvýma zavřenýma očima,
pod víčky průsvitnými spícíma,

a nad slézovým jejich sladkým stínem
má něha na kolenou šeptá si,
jak čistý člověk roste do krásy,
když tichá rozkoš znaví ho svým vínem.

Nad tvými ňadry, hrozny těžkými,
nebo snad nádobami cudnými,
jež dálná svatyně mi darovala,
má něha pobožně se nakloní,
by, podobna jsouc zkvětlé jabloni,
svým sněhem růžovým je zasypala.

Nad klínem tvým, jež chvět se vídám v snách
jak malou bárku v jasu na vlnách,
když po něžné pak plavbě odpočívá,
má něha slzí tajně obdivem,
co vše je člověk zušlechtěný snem,
když láska se naň oproštěna dívá.

Nad tělem tvým, kde vše mě udiví,
vždy znova, po sté, jak den zářivý,
ovoce plný, květin, vůní, stínů,
má něha tane, věčný polibek,
pokorný, vroucí žas, jenž klek
před hmoty div a lásky domovinu.

A to vše proto jen, že tělem tvým
jak tiché lampy mlékem růžovým
tvé rubínové srdce prozařuje.

Tak oltář jsi, když klečím před tebou,
a sílu dáváš vlnou milostnou,
jsi van v mých plachtách; já se modlím jen.

Máš ráda měsíc, když se dívá

Máš ráda měsíc, když se dívá
stříbrnou tváří do oken,
a z temna zříš, jak zář ta tklivá
krajinu mění v plachý sen?

Tu vzpomínám si na dalekou
končinu jižní, tvrdou zem,
kde v jasných nocích s myslí měkkou
jsem jihl pod minaretem

a na všecko jsem zapomínal
pro krásné oči nocí těch:
na vztekly svět, jenž v křečích línal,
a jeho otrávený dech.

Máš ráda měsíc, když tu mění
vše ve stříbrnou vidinu?
Tak někdy tvoje tvář v mém snění
vykouzlí jarní krajinu.

Tu zapomínám na břemeno
všech vzteků, smutků, bolestí,
a jsem jen ten, jenž tvoje jméno,
květ nese na ratolesti.

Po prvé ve svém životě celém

Po prvé ve svém životě celém
ne slovy, leč tóny rád bych zněl,
vše, čeho nelze mi slovy říci,
zahrát bych na staré loutně chtěl.

Před sebou vidím růžový leknín
tváře, jež tichne, když minula slast,

bojím se téměř promluvit,
připadal bych si jak ikonoklast.

V poduškách kvete subtilní krásou,
strašlivou něhu mi do nitra vlil,
marně bych hledal stříbrná slova,
abych se k němu pomodlil.

Slovy té něhy vyslovit nelze,
na strunách by se dala jen hrát...
Tichounce, tiše, docela tiše
srdce chce z lásky se zpovídat.

Co bych byl bez tebe

Co bych byl bez tebe?

Vysypaný klín.

Co bych byl bez tebe?

Znechucený stín.

Do země, do nebe

trčící jen stvol.

Do země, do nebe

harašící bol.

A co jsem s tebou tu?

Zpívající strom.

A co jsem s tebou tu?

Mramorový lom.

Šťastlivec v chomoutu

lásky a práce.

Jitřnímu kohoutu

pozdravení...

Kdybys byla z mramoru

Kdybys byla z mramoru,
díval bych se nahoru,
a ty bys mě, moje milá,
úsměvem svým ozářila;
k štěstí by to stačilo,
zbytek dnů mi zlatilo,
snění mé jak plachta bílá
po mořích by tančilo.

Kdybys byla socha jen,
pokojný by byl můj den,
za mnou bys jak múza nová
šeptala mi dobrá slova,
v ulitě bych žil a snil,
na ničemy kolem plil
a tvá ňadra mramorová
před spaním bych políbil.

Ale že jsi živý tvor,
touha, údiv, něha, spor,
že jsi plna snů a vznětů,
plna ovoce a květů,
jako cizokrajný sad
objalas můj listopad:
ve dne v noci marně hnětu
vzdušný zámek pro náš hlad.

Že jsi vonná zahrada,
je můj život balada
o zahradníkově hoři,
že, co počal, nedotvoří;
z jeku zešílených dní
ironické „pozdě!“ zní,

a mé choré srdce hoří
na hranici pohřební.

Březnové slunce už by hřáti chtělo

Březnové slunce už by hřáti chtělo,
přikouzlit smaragdový ruměnc
na šedé tváře, na vrásčité čelo
kraje, jímž chodí smutný milenec.

I dobrým ptákům plným snubní něhy
se živel sladký dere z hrdélek,
vždy znova škrčených však zlými sněhy
a dechem zamrzajících zas řek.

Mstivými vpády navrací se zima,
ač přemožena, znova do kraje.
A my jsme ti, jímž jihomořské klima
se do snů touhy rdí jak naděje.

Zápolí křehké jaro s nepohodou
jak žebrákovy touhy s chudobou.
Nakonec země s nebem výsknou shodou,
a jaro provede zas přec jen svou.

Však žebráci, jak dříve zimou lysou,
teď jarem půjdou se svým břemenem.
Žebráci dvakrát světem trestáni jsou
a více svými sny než chudým dnem.

Nevěř srdci, je to zrádný sval

Nevěř srdci, je to zrádný sval;
nadarmo jsem jeho jméno bral.

Vůbec měli bychom tvořit znova
pravdivější pojmy, čistší slova.

Srdce pro nikoho nebije,
láska v nás je vyšší chemie.

Kdyby tě mé srdce milovalo,
hloupý konec by mi nechystalo.

Tahle pumpa mechanická jen
nemá citu pro můj krásný sen.

Mě i tebe jednoho dne zradí.
Do žaláře nicoty mě vsadí.

Navždy nám, navždy odkvetlo jaro

Navždy nám, navždy odkvetlo jaro,
prchavé, křehké jaro těl.
Na posečeném palouku kvete
soucitný, skromný jitrocel.

Snad je nám ledačeho líto.
Kukačka nezve po lesích.
Věneček suchý z iluzí loňských
pod podobiznou visí tich.

A přec nám v krvi nehmotný skřivan
k snům jarním zpívá doprovod.
A přece klokotají nám v mozku
bystřiny smělých jarních vod.

Jaro je vůle, jaro je zápas.
Jaro je svět, jenž přichází.
I po smrtelné posteli jednou
nám rudé máky rozhází.

Srdcová dáma

Jakou podívanou je staré město v dubnovém slunci,
výklady s jarními látkami!
Zesteronásoben řadami štíhlých střevíčků za sklem,
pozdravuje tě znova nebeský úsměv.

Srdcová dáma
vypadla právě z partie karbaníků.
V klapotu psacích strojů
rozbíjejí si hlavy v boji o moc.

Široká ulice voní fialkami,
protože v kancelářích páchnou dýmky a mozky.
Přechází na slunné chodníky
a kráčí královnou snů...

Chtěla by naslouchati hvězdopravci,
protože je mladá a chudá,
a její srdce je příliš čisté,
aby si to dovedla spočítati do čtyřiceti.

Na ňadrech dýšících mořem a ovocem
touha kolébá se jí růžovou plachtou.
Edison nevynášel nic tak slavného,
jako je knoflík, jež stačí pohladit něžně.

Narcisky rozkvétají před její chůzí
a snaží se políbit jí královská lýtka;
v barevném šeru mezi sukní a prádlem
modlí se šelest z Písně písni,
a zraky, které se lepí na toto tajemství,
nedostávajíce odpovědi na kluzkou otázku,
diví se prostovlasému pohledu,
sněženkám vonícím jako Marechal Niel,

Jak jsou sladké tyto dívky práce,
hromadně rozkvétající na chodnicích,

kteřé se jim proměňují v raišké zahrady
mezi plotem domova a mříží kanceláře,

veselé, tklivé, vyzývavé, cudné,
ale všecky rovnou jeti na jih.
Každá si vyběře, co má ráda;
každý si vyběře, co má rád,

a láska,
uškrcená manželským prostěradlem,
kompromitována nočními spády,
vrací se na svět a na slunce,

na špičce zlého jazyka tančí charleston,
a růže, jimiž rozkvétá jí svět,
jsou téže krve jako revoluce,
kteřá chce spravedlnost.

Nesluší se však,
aby dvacet let a tisíc krás
chodilo v děravých střevících
a před výklady jako před pekařem hlad.

Pro ni pavučina nahého kombiné,
průmyslový pel,
hold tělu a milenci,
hold lásce, kteřá chce býti uměním;

křehké střevíce a něha hedvábných punčoch,
vězí v nich páry podobné lesbickým pannám,
jsou to však královny, víly, světice, bakchantky,
po dvou znova objevené,
aby změnily město v taneční sál;

proměnlivý rozmar kloboučků,
tvář v jejich rámci prozrazuje postupně všecká svá tajemství:
šaty podle věčného zákona
půvabně dávající nejsnadnější hádanku,

všecky básně z továren a našeho srdce,
všecko především pro ni,
protože pracuje, miluje, věří,
a jaro v ní budí touhu po lepším světě...

Ale básník čeká na svou srdcovou dámu
jako rolník na nebeskou vláhu,
jako hvozdík na sluneční paprsek,
jako struna na jemné prsty.

A nikdy byste se nedověděli,
jaká krásná srdce přehlušují hlomoz města,
cupitající nemilosrdnými ulicemi
do království nekonečného soucitu,

jaké krásné mozky buší nesměle
do žaláře vystavěného pro chudé,
denně do krve zraňovány
světem a bohatstvím kvetoucím pro cizí,

kdyby básník vám to nevmetl ve tvář,
kalendáři poezie nevnutil jejího jména
a nepřebil svou srdcovou dámou
všecky vaše ješitné trumfy!

Z pozůstalosti

Výběr z intimní poezie

1925–1947

Schovávej ty veršičky mé

Schovávej ty veršičky mé,
dobře si je schovávej,
snad jich bude hromádečka,
do destiček si je dej.

Očísluj a ovaž stužkou
modrou nebo červenou;
nikdo, ani já jich nemám,
cetkou jsou, však tvou, jen tvou.

Přijde den a odcestuji
bez kufrů a na věky.
Zpeněžíš pak ty mé verše,
strpěné snad bezděky.

Tvoje jsou, a lacino je
nevydávej napospas:
smlouvej, hrdli se a kupči.
(U huby jen brali nás.)

Ale pozor! Potom přijde
literární historik;
navštíví tě, přezkoumá vše,
pod mikroskop dá náš styk.

Že nám hvězdy plály v noci,
ve dne slunce svítilo,
zjistí, mnoho zjistí, všecko,
i to, čeho nebylo.

Je to nebezpečný člověk
hlavně láskám básníků.
Hořká sousta pro ně chystá
v kritickém svém tyglíku.

V literární historii
tak se tedy dostaneš,
budeš v ní mít kapitolku:
S. K. N. a Lidka Š.

Ale, Lidko, hrdá, sladká,
kterou já dnes mám tak rád,

velbloudice východních snů,
které spřádám nastokrát,
zevšední-li i tvé srdce
triviálním osudem,
provdáš-li se, ztloustneš, zhloupneš,
otrokyně s otrokem,
ó, pak raděj veršíky mé
spal a mlč a zapomeň...
Nač má jednou kudla něčí
řezat v křehký, útlý peň,
který tajně kvet a voněl
v jediném snad srdci jen...
V jediném a beznadějně,
sladký-krutý, krutý sen.

K půlnoci je. Vlak je smutný

K půlnoci je. Vlak je smutný
jako chodba ve vězení.
Únava je měkký polštář,
na němž dřímá moje snění.
A mé snění, tos ty, drahá,
třešňová ty bílá snítka.
Kola buší, srdce buší:
Lidko, Lidko, Lidko, Lidko!
Taks mi blízko. Stačí pouze
zavřít oči, již jsi se mnou.
Braň se jak chceš, všechno marné,
spolu jedem nocí temnou.
Kola buší, srdce buší,
povídám ti slova něžná.

Ó, jak milosti jsi plna,
Panno Maria má Sněžná!

Ó drahá, mně již někdy nestačí

Ó drahá, mně již někdy nestačí
jen pro tebe o lásce zpívat,
zpupnému srdci je jak v bodláčí,
když čistou vášeň má skrývat.

Chce se mu zabušit hlasitým zvonem
do šedých ulic i po kraji vonném —
chce se mu zpívati pro celý svět,
korunu z písní ti postavit na drahou hlavu
a písním dát vyprávět celému davu:
Hle, tu jde královna, ji básník korunoval
a do propasti temných očí jejích štěstí svoje schoval.

A vlastně zvonů na tisíce,
ó, všechny zvony v celé republice
rozhoupat chtěl bych v ztišené chvíli,
by jménem srdce mého zazvonily.
Ty malé šveholily by jak padající kvítka:
Lidka, Lidka, Lidka, Lidka, Lidka,

ty větší jásaly by jako vzdorující bída:
Lída, Lída, Lída, Lída, Lída,
a chorál největší by duněl do slunka:
Li-dun-ka, Li-dun-ka, Li-dun-ka.

Tak zvony se srdcem by slavně splývaly,
v jediném zpěvu by se rozezpívaly:
Ty a já, já-ty, krásný a divoký svět,
ty a já, já-ty, našeho snění květ,
láska a revoluce...

A přece nutno mlčeti,
ba zcela umlknouti,
v studené zemi sníti o horkém kraji,
ve věku přetvářky v sebe se uzamknouti,
zatnouti zuby a mlčeti.

Květiny kvetou pro všecky, ptáci potají nezpívají.
Jen člověku jest lidí se tu báti.

Jen člověku jest pro svou lásku někdy umírati.

A říkávám si denně

A říkávám si denně,
když bývám zbit jak štěně,
proč na tebe jen myslím
v tom životě svém syslím,
že jsi jak všecky ženy,
květ země roztoužený,
marnivý však a planý,
předsudky nahlodaný.

A přece denně znova
tvá krásná sbírám slova,
v tvé tváře šerosvitu
po moudrém slídím kmitu
žíznivě, lačně — ženo,
jíž bylo usouzeno
s básníkem chvílku jíti,
také si zabásniti.

Dny věru nejsou nudny!
Jak do hluboké studny
spouštím se, vzplanu, blednu,
nedosáhnu však ke dnu
tvé bytosti, kde prýští

a křišťály se blyští
myšlenky, city tvoje
z věčného svého zdroje.

Tu z temna hlubiny té,
kde poklady jsou skryté,
ke světlu vzhůru hledě,
osudu v dlani sedě
tak mezi nebem-zemí
se všemi nadějemi,
jen více miluji tě,
ty velikánské dítě.

A náhle vím, že zkvěsti
tu může krása, štěstí,
když ruka osudu ti
vyzdvihne v mocném hnutí
hlubinu tvého nitra
ze studny v jasná jitra
a na svobodě dá ti
fontánou zaplesati...

V okovech všedních mocí
chátráme věčnou nocí,
a naše krásy vnitřní,
vše čisté, lidské, jitrní,
se krčí pod popelem,
jdem se sklopeným čelem
a jsme tak často malí
jak pták, ježž oškubali.

Moci však setřást pouta
a z mrzáckého kouta
svobodně zdvihnout čela!
To bys mi zazvučela
křišťálem, stříbrem, zlatem

Vzplanuvše slunovratem
sypali bychom v žití
dobra a světla kvítí.

Kolika básníkům vdechl jsem do mozku

Kolika básníkům vdechl jsem do mozku
vůni a barvu své lyriky kdysi!
Rozešli jsme se. Nevzpomínáme.
Odešli, zestárli, změnili rysy.

Kolika ženám jsem na srdce přitiskl
pečeť své bláhové vášně a něhy!
Rozešli jsme se. Nezapomněly.
Leskne se pečeť má pod mnoha sněhy.

A nyní pomyslit, novino přesladká,
že jsi mi osudem svěřena byla,
abys tu na teple podzimní lásky mé
v ženu se pomalu doproměnila.

A že ti na mladé srdce teď vtiskuji
tu rudou pečeť, svůj polibek věčný!
Nevíš, jak chvějí se pro odpovědnost svou,
bázní, že bude jen nedostatečný.

Jaké to strašlivé tajemství rozkvetlo
na cestě naší, ta pečeť má rudá!
A člověk neví, zda nehřeší na tobě,
zda klnout nebude chudému chudá.

čas mívá, za chvíli odejdu navždycky,
s tebou však životem popluji přece.
Na dno tvé hlubiny spanilé ulehnu.
Rubínem na světle? Kamenem v řece?

Vím pouze jedno: že musím tě milovat
svou nejněžnější a nejčistší něhou;
jsi středem nejvyšších představ mých milostných,
všecky mé myšlenky oltář tvůj střejou.

Ze mne cos poneseš provždycky životem.
Jak toužím, by tě to v nitru jen hrálo!
Hrst aspoň z pokladu lásky a přátelství!
A pranic, co by tě zarmucovalo...

Ó pomni, nejdražší, tohoto osudu!
K něze a vůli mé připoj svou něhu.
Aby tvé vzpomínky usmívaly se ti
do příštích zápasů, do příštích sněhů.

Písnička jako z Jindřicha Heina

Zdalo se mi, že mám svatbu
s cizí, nevím jakou ženou.
Bylas při tom, stranou, s tváří
uštěpačně zachmuřenou.

A pak jsem tě náhle spatřil
kdesi v parku: hledíš k zemi,
pláčeš pomalu a tiše
velikými krůpějemi.

Zdalo se mi, že jsem umřel.
Oplakávaly mne ženy.
Nebyla jsi mezi nimi.
Smutně zely černé stěny.

Pak byl pohřeb. Bylas v okně
s přítelkyní v žlutém domě.
Smály jste se. Hovořily.
Mluvily jste, myslím, o mně.

Snad je to jen mé zdání

Snad je to jen mé zdání,
snad přitlumená láska naše
je pro tě pouze ouverturou k velikému milování,
jež s jiným prožiješ, a nikoli už plaše.

A přece zdá se mi,
má dívka veliká a ženo sladce zralá,
s tou růží rtů, jež smyslnými dýše vůněmi,
s tou vlnou ňader, která tuhne, vzpíná se a sálá,
když dlaň má laská ji,
s těmi — mlčím už, vždyť píseň šalmají
něžnou a plachou nejraději máš —

zdá se mi tedy
ted', když se lásce mé již nevzpíráš
a prolomené roztávají ledy,
že něha tvá, jež nesmírně mne blaží
jak sametový večer v teplé pasece,
má někdy slova, která hrozně váží,
má někdy pohledy jak světla na řece,
má někdy gesta touhy úpěnlivé,
myšlenky divé...

že je to vášeň už, jež pod tvou něhou doutná
v hlubině nitra...

Tu zachvěje se milostná má loutna:
Co bude zítra?

Vím, tichá vodo moje, že jsi hluboká:
Co bude do roka?

Snad je to jen mé zdání,
snad hrdost tvá jen jítřena je překážkami
tajného milování,
osudu jizlivými hrami.

Však ve tvých slovech slyším-li ten spodní temný zvuk,
tuším-li v tvém počínání ozvěnu tvých muk
a zřím-li ve tvých očích utajený nach —
mám strach.

O sebe ovšem nikterak.
Naposled člun můj štěstím zazvučí,
pukne-li ve tvém náručí.
A zbudu-li tu, tebou opuštěný vrak,
i potom šťasten budu, moha vzpomínat...

O tebe však se bojím, o tvé mládí,
jež po prvé teď může milovati.
Sen? Skutečnost? Ach, obé rádo zradí,
ne naší vinou — rukou osudu!

Vím, drahá, miluješ-li mě v tom těžkém jaru svém,
více než mě, jenž chvíličku tu už jen pobudu,
nějaký sen svůj dívčí ve mně miluješ —
a zázrak stát se musí v tomto světě zlém,
po kterém, chudá královno, jak trním jdeš,
by láska tvá tě šťastnou učinila,
by vášeň — vášeň je-li to — tě nikdy nezlomila,
ach, drahá, osud, osud kéž ti aspoň v tomhle milostiv
a kvůli tobě také se mnou učiní ten div,
bych v blízkosti tvé zůstal chatou kamennou,
kdyby se bouři zachtělo tě sméstí,
bych u tvých nohou měkkou poduškou byl tvou,
když umdlíš na rozcestí,
a vždy silen a jen z lásky k tobě sláb,
tvůj správný chlap.

Mám o tě strach,
by nikdy ke zlému ti nebyl hlubiny tvé tajný nach.
A je-li nach ten jen mé zdání
a poplyne-li naše milování

jen říčkou tichou k bezdnému moři —
chtěj, jako já chci, aby z něhy
byl její proud i její břehy,
chtěj, jako já chci, něhou čelit všemu světa hoři.

V bezdné moře láska naše zmizí,
ty jistě přežiješ ten zlatý stín —:
děj se co děj, necht' všecko na ní ryzí
a žádná skvrna našich trpkých vin.

Pak řekneme si: marně nezpívala,
a marně nešli jsme tam, kde se zápasí.
Ty: abys na příštích svých cestách pěkně vzpomínala,
já: abych na poslední pout' měl krásné počasí.

24. VIII. 1927 večer

po zprávě o popravě

Sacca a Vanzettiho

Proč rozum mám a proč mám, drahá, tebe,
když pomstít, pomstít by se bylo nejkrásnější,
mít silnou ruku vášnivého vraha
a namířiti na některou zdejší

počestnou kreaturu, která olizuje
vlastnictví, morálku a pořádek ten hnusný!
Ach, jak by se mi ulevilo dneska!
Jak zazvonil by dnešní večer dusný!

Mám rozum však, a více nežli rozum:
tvou lásku, milovaná, která nedovolí,
bych záštím zahynul. A tak jen prudce toužím
tvou měkkou ruku míti na srdci, jež bolí.

To víš, jsou vzpomínky

To víš, jsou vzpomínky, když léta tíží hlavu,
i zkušenosti jsou. A třebaže vše zbledlo
na pouhou stínohru a šedou pradálavu,
když štěstí podivné mě s bytostí tvou svedlo,
srdce i mysl má si zapamatovaly
přece jen obrazy z té dálky zamlžené,
a mohu srovnávat: čím byly, co mi daly sny
zapomenuté a lásky promarněné,
a ty, co dáváš mi a probudilas ve mně,
má Juno ztepilá a plachá moje Psyché...
Hleď, v sladkém renouveau se leskne stará země,
a věci zpívají jen něžné písně tiché —:
Po těžkém zápasu a nedorozuměních,
po sprchách studených, jež zmrazovaly něhu,
po skepsi leptavší v mých pastelových sněních
sněženky trhat smím již na tajícím sněhu,
a nejen sněženky: to jsou již růže rudé,
a červen milostný kol voní, zpívá, hoří...
A *nyní* řeknu ti: jako mé dlaně chudé
neměly pod svou hrou, když v nadě žen se koří,
ňader tak dychtivě se dmoucích za pocely
a odměňujících je v sladkém roztoužení —
jako jsem nelíbal rtů, jež se rozpučely
tak růži podobny a pro milostné dění,
tak dříve neznal jsem těch tichých líbezností,
jež slova, pohledy a doteky tvé něžné
mi někdy prozradí z tvé cudné hlubokosti:
tu kráčím pěšinou, kde šumí pole režné
a skřivan pohodu si pochvaluje jasně —
tu ležím v pasece, a všude samá vůně,

a houštin ševely mi šeptají své básně —:
já ještě nezbádal jsem tajemství tvé tůně,
však sám již tento fakt o jeho hloubce svědčí,
o jeho kráse pak, jak miluji tvá slova,
a že mne zarmoutíš jen nedostatkem řeči...
Vím, přijde nutně den, kdy budeš po mně vdova,
a vdova nad vdovy, jak nad lásku je láska,
jež nás dvě spojuje. Kéž bys pak poznávala,
že marna nebyla ta osudová páska
a nebyl nevděčen já za vše, cos mi dala!

Jen jedno jaro v životě jsem ztratil

Jen jedno jaro v životě jsem ztratil,
mimo mne přešlo, aniž jsem je viděl,
jen jedno jaro vzkvetlo, zavonělo,
aniž jsem upil z jeho sladkých zřidel.

Do dálky zřel jsem přes severní lány,
mně zrak se touhou beznadějně kalil,
a malomyslností hořce spoután,
do každé číše pochybnost jsem nalil...

Jen jedno jaro! Škoda je i toho,
všech květin škoda, jež nám nevoněly,
všech ptáků, jež jsme cestou nezaslechli,
všech žen, jež před námi se nezarděly.

A přece blahořečím tomu jaru,
své touze, bázni, pochybnostem, hoří!
Vždyť na břehu jsem stanul v nové zemi
po dlouhé plavbě v rozbouřeném moři.

Tu manželem jsem stal se kněžny cizí,
novinu vzácnou spolu vzděláváme...

Než zbohatneme žní, již ruka sklízí,
paláce ze snů nad hlavami máme.

Hovor o světluškách

Jsou vlažné noci s medem těžkých vůní,
jež polabská nám dýchá krajina,
jsou noci houštin kolem struh a tůní,
kde světlušek je snubní hostina.

Tu oknem do sednice dřímající
ta hvězda nejmenší ti přiletí;
záříc a hasnouc, fosforeskující,
nad hlavou čaruje sen podletí.

Tak poznáváš ji v třicátém svém roce,
ženo, jež se mnou město zavrhlas.
Ty saze pekel jed jsou na ovoce.
Radosti pytel nad ní roztrhlas.

A já si vzpomínám, jak dítě bylo,
a světlušek pln Příkop jelení,
že mnoho vod pak do moře se vlilo,
než měl jsem zas to kouzlo večerní.

Když o světluškách četlas v dětské knížce
a přeskakovalas tu zbožný tlach,
já pro Dobrou noc jsem si chodil k lišce
a kanout ze smrků jsem zřel je plach.

To jsem si v hloubi adamovských lesů
třpytivou špínu města setřásal,
zatímco v děrách nenasytných bēsů
tak jako dneska zločin uzrával.

Té ironie! Ve válce jsem viděl světlušek
nejkrásnější ohňostroj.

Kdes u Tirany, města sžehlých křídel,
rytmicky zářil nám ten hod, ne boj.

Dnes tedy u světlušek zase doma,
či spíše odpočívající host.

Ze živých dlaní vадnoucíma rtoma
mé sobectví tu pije blaženost.

I z dlaní tvých. Však častěji by chtěla
bolestí vzkřiknout solidarita.

Jsou strašné lži, jsou věrolomná čela,
jsou zbabělá a chorá varyta.

Teď v měkké dlani zbloudilou jsi skryla,
bys vrátila ji rodným houštinám,
kde svobodu a zákon oslavila
svým ohněm milostným, a v noci nám

iluzi hebkou vtkává do krajiny,
jež vánkem vonným hladí na pouti.

Na těžké pouti vražednými stíny,
jichž nelze setřást, zapomenouti...

**Básničku k svátku chceš,
má sladká ženo?**

Básničku k svátku chceš, má sladká ženo?

Jak holé řečiště a kamenité
je nitro mé však dneska vysušeno
a zdroje písni hluboko jsou skryté.

Tak sobě dím i tobě, drahá, suše:
nač krásná ta i méně krásná slova,
jež mívá oblakem a zvoní hluše,
když skutek utek, utíká vždy znova!?

Víš, jak tě miluji a jak ti přeji
líbezný úděl na paloučku štěstí,
a jak bych chtěl ti v marnotratném ději
z krásného nejkrásnější v náruč snést.

Co veliké však sny mé platny jsou ti,
jež k nohám Afriku ti kladou celou,
když i sny malé stále se nám hroutí
před šerou perspektivou neveselou!

Čím trůn ti v srdci básníkově zlatý
a pohádky všech jeho krásných plánů,
když dát ti nemůže svět vrchovatý,
ba ani k svátku — kousek perziánu.

Samoto tichá...

Samoto tichá,
kdo to as míchá
do tebe jed?
Sladkou jsi byla,
neunavila
dnů ani let.

S člověkem šla jsi,
ty-on, dva hlasy,
jediný hlas;
šepotal tiše,
jako když dýše
strom nebo klas.

S člověkem dlelas,
do noci bdělas
ve čtveru stěn;
z lásky a bolu

žali jste spolu
život i sen.

Samoto tichá,
kdo to teď míchá
do tebe jed?
Prsty tvé něhy
jsou jako sněhy
tížící sněť.

Zdáš se tak těžká
a člověk mešká
s tebou jak sok.
Cesta je dlouhá,
když sám se plouhá
malátný krok.

A sám-li sedí,
do prázdna hledí,
neklid a vzdech.
Hořká jsi doma,
hořkýma rtoma
políbí mech.

Samoto, sama
i pod nohama
tvrdá jsi tak.
Ty-on už málo,
by se mu zdálo,
že není vrak.

Třetího třeba
tak jako chleba
v hladový den.
Sokyni máš tu,
on však svou baštu,
život a sen.

Odejdeš-li...

Má tu co jísti, má tu co pít;
hlubokých lesů zakouší klid.

Tu jehličí a všechny sladké vůně vdechovati může.

Skutečnost poznal, písni má dar.

Uleví srdci, je-li v něm svár.

A v práci, ženo, kruté dny mu míjí špatným snem
a zdáním.

Odejdeš-li však na krátký čas
do města někdy, ohluchne klas.

Jak žebrák chromý, hluch a slep když potácí se
vinobraním.

Píseň

Ty má drahá, ty má sladká,
obsypaný šeríku,
když nám večer vrznou vrátka
do měkkého trávníku.

Ty má drahá, ty má tichá,
plná zlata mlčení;
zazvoní-li, kolem dýchá
samé vzácné koření.

Ty má drahá, ty má čistá
jako světská ikona
do obrozeného místa,
do nového zákona.

Ty má drahá, ty má věrná
lidu, který dřímá v snách —

Svitne radost nepřeborná,
než přebere chudá hrách.

Se srdcem

Kdys bojoval jsi se srdcem
o svoje lásky;
dávno se zdají pouhým snem
ty potřeštěné svazky.

Teď blaží srdce skutečnost
pokojných citů,
jak ticho, stín a horoucnost
lesního krytu.

A přece musíš zápasit
se srdcem znovu,
když nechce se mu dál už jít
než ke krchovu.

Opustit nelze jenom tak
anděla v ženě.
Chcete si počkat na zázrak,
na slunce denně.

Ochromen nemocí, připoután k loži

Ochromen nemocí, připoután k loži,
přece chci pro tě a navzdory všemu
větévku aspoň zkvetlého hloží
vyrvati nitru usouzenému,

větévku bílou jak měsíční noc tu,
jež zvenčí svítí sem v bezesnou chvíli,
pod svatým obrázkem svěcenou poctu,
píseň, jež pro tebe jáásá a kvílí.

Bolestmi k tobě dere se vroucně
jak nocí k ránu větev, jež zkvetla,
nad tělo bdící tu nemohoucně
ke zdroji tíhne sladkého světla.

A chce ti říci, že v bolestech slastí,
měsíční nocí, jež líbezně hladí,
květnovou vůní a hojivou mastí,
když něco zklame, zabolí, zradí.